1685-2

Bedrijventerrein Oosterhorn

Delfzijl

Startnotitie m.e.r.

Grontmij

1685-02

Bedrijventerrein Oosterhorn Delfzijl

Startnotitie m.e.r.

Definitief

In opdracht van:
Gemeente Delfzijl

Grontmij Nederland bv
Haren, 20 september 2005

Verantwoording

Titel	:	Bedrijventerrein Oosterhorn Delfzijl Startnotitie m.e.r.
Projectnummer	:	175705
Documentnummer	:	99014490
Revisie	:	4
Datum	:	20 september 2005

Auteur(s)	:	ing. W.E. Wouda-van der Giessen ing. W.M. Scheuten
e-mail adres	:	ineke.wouda@grontmij.nl wendy.scheuten@grontmij.nl
Gecontroleerd	:	drs. M.W. Groen
Paraaf gecontroleerd	:	
Goedgekeurd	:	ing. W.E. Wouda-van der Giessen
Paraaf goedgekeurd	:	

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding en ligging plangebied 5
1.2 Relatie met Ontwikkelingsschets Oosterhorn 5
1.3 De milieueffectrapportage 6
1.4 Waar staan we nu? 7
1.5 Wat gaat hierna gebeuren? 8
1.6 Strategische Milieubeoordeling 9
1.7 Leeswijzer 9

2 Probleemanalyse, doel en beleidskader 10
2.1 Het plangebied Oosterhorn 10
2.2 Probleemstelling 11
2.3 Doelstelling 11
2.3.1 Ontwikkelingsschets Oosterhorn 11
2.4 Geschiedenis van Oosterhorn 12
2.5 Kenmerken van het terrein 13
2.6 Beleidskader 15
2.6.1 Europees en rijksbeleid 15
2.6.2 Provinciaal en regionaal beleid 19
2.6.3 Gemeentelijk en overig beleid 20

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven 22
3.1 Voorgenomen activiteit 22
3.2 Inrichtingsalternatieven 23
3.3 Varianten zeesluizen 24
3.4 Nulalternatief 26
3.5 Meest milieuvriendelijk alternatief 26
3.6 Voorkeursalternatief 27

4 Bestaande situatie en te beschrijven milieueffecten 28
4.1 Ruimtelijke situatie 28
4.2 Natuur 29
4.3 Bodem en water 30
4.4 Landschap, cultuurhistorie en archeologie 31
4.5 Gezondheid: onderdeel geluid 34
4.6 Gezondheid: onderdeel lucht 35
4.7 Gezondheid: onderdeel veiligheid 36

Literatuur 39

Bijlage 1 Procedureschema m.e.r. en bestemmingsplan
Bijlage 2 Overzicht slibdepots
Bijlage 3 Infrastructuur Oosterhorn
Bijlage 4 Bodemopbouw
Bijlage 5 Overzicht beleidskader
Bijlage 6 Overige (beleids)plannen

Inhoud (vervolg)

Bijlage 7 Gevestigde bedrijven op Oosterhorn en Zeesluizen
Bijlage 8 Zeesluizen Delfzijl
Bijlage 9 Geluidzonering Handelshaven Delfzijl

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en ligging plangebied

Oosterhorn is een groot bedrijventerrein voor zware industrie en havengebonden activiteiten. Een groot deel van het terrein is reeds ingevuld met bedrijven. Voor het gehele terrein zijn acht verschillende verouderde planologische regelingen uit de jaren 1960-1970 van toepassing. Deze regelingen dienen te worden geactualiseerd. Gemeente Delfzijl is in het kader van het bestemmingsplan initiatiefnemer voor de totale ontwikkeling. De gemeente wil voldoende bedrijventerrein voor zware industrie en havengebonden activiteiten behouden voor de toekomst. Daarnaast wil men goede mogelijkheden bieden voor de reeds gevestigde bedrijven op Oosterhorn en voor toekomstige nieuwvestiging. Om dit mogelijk te maken treft de gemeente Delfzijl momenteel voorbereidingen om voor het bedrijventerrein Oosterhorn de bestaande bestemmingsplannen te actualiseren en een nieuw bestemmingsplan op te stellen voor het gehele bedrijventerrein Oosterhorn.

Het gebied ligt ten zuidoosten van Delfzijl (zie figuur 1.1). Het totale plangebied omvat circa 1.332 hectare. Oosterhorn is hiermee het grootste bedrijventerrein in Noord-Nederland.

Figuur 1.1 Ligging plangebied

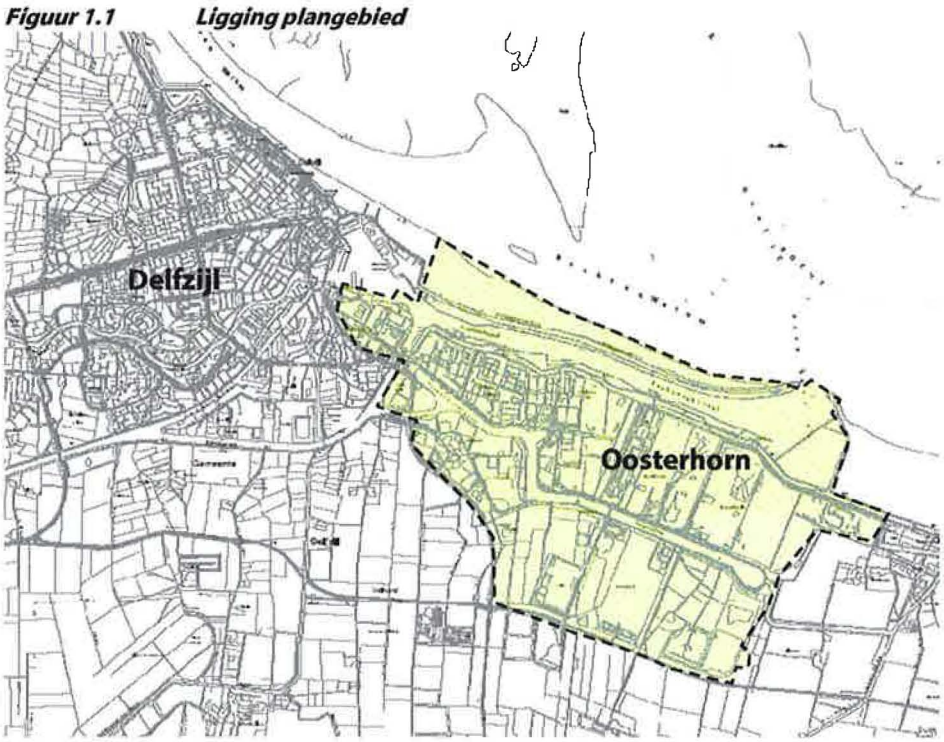

1.2 Relatie met Ontwikkelingsschets Oosterhorn

Momenteel wordt gewerkt aan een Ontwikkelingsschets voor Oosterhorn. Het doel van deze ontwikkelingsschets is het formuleren van een door betrokken partijen gezamenlijk opgestelde visie, die als gezamenlijk vertrekpunt

dient voor toekomstig beleid van publieke en private partijen. De ontwikkelingschets is geen eindplan, maar een aanzet tot verdere actie. Deze visie zal richtinggevend zijn voor toekomstig beleid van Groningen Seaports, gemeente Delfzijl, provincie Groningen en de gevestigde/toekomstige bedrijven op Oosterhorn. Zoals aangegeven in de ontwikkelingsschets Oosterhorn (juli, 2005) zijn er drie aanleidingen voor het opstellen van de schets.

1. Er is behoefte aan een heldere visie op de ontwikkeling en versterking van de industrie op Oosterhorn. Er zijn goede kansen voor verdere ontwikkeling van de industrie op Oosterhorn. Daarbij kan gedacht worden aan doorgroei van de huidige activiteiten voor een ethyleengebaseerde industrie, al dan niet gecombineerd met magnesiumproductie (het Antheus-project) en verdere koppeling van de chemie aan Energy Valley.

2. Er is een aantal fysieke knelpunten op en rond het terrein die de verdere ontwikkeling belemmeren of in de toekomst een probleem kunnen worden: het ontbreken van industriële infrastructuur, in de weg liggende baggerdepots, de aanpassing van de lozingsmiddelen en het saneren van baggerslib. Verdere onderwerpen zijn locaties voor windmolens en de aanpassing van de zeesluis. Het is nodig om deze knelpunten in samenhang te beschouwen en er een duidelijke ontwikkelingsvisie onder te leggen, die ook de basis zijn voor een uitgewerkt plan om een deel van deze knelpunten op te lossen met behulp van budget vanuit de TOPPER-regeling van het ministerie van Economische Zaken. Hiertoe zal een revitaliseringsplan (projectplan) worden opgesteld. Het uitvoeren van het revitaliseringsplan heeft tot doel een structurele verbetering van het vestigingsklimaat op Oosterhorn door het wegnemen van de fysieke knelpunten.

3. Er wordt vanaf september 2005 één actueel bestemmingsplan voor Oosterhorn opgesteld (inclusief Weiwerd), dat de huidige, verouderde, deelbestemmingsplannen vervangt. Hiertoe wordt ook een procedure gevolgd voor een milieueffect rapportage (m.e.r.). Als basis voor een dergelijk bestemmingsplan is een strategische koersbepaling over de invulling van het terrein nodig. Het totale areaal van Ontwikkelingsgebied Oosterhorn in Delfzijl beslaat in 1.332 hectare, waarvan netto circa 350 hectare nog uitgeefbaar is. Door het ontmantelen van een drietal baggerdepots kan op termijn nog een extra 90 hectare aan ruimte worden gewonnen.

Het MER zal ingaan op de ambities en toekomstperspectieven voor het bedrijventerrein zoals deze in de Ontwikkelingsschets Oosterhorn staan aangegeven (zie ook hoofdstuk 2 en 3) en de gevolgen daarvan voor de omgeving.

M.e.r.-plicht
Voor de vaststelling van het ruimtelijk plan dat als eerste voorziet in de mogelijke aanleg van een bedrijventerrein, geldt de m.e.r.-plicht: in gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een bedrijventerrein met een oppervlakte van 150 hectare of meer. (Onderdeel C; Categorie 11.2)

1.3 De milieueffectrapportage

De vigerende bestemmingsplannen voor Oosterhorn zijn verouderd. Om voldoende bedrijventerrein planologisch vast te leggen voor zware en havengebonden activiteiten moet een nieuw bestemmingsplan worden opgesteld. Hiervoor wordt de bestemmingsplanprocedure doorlopen. Dit vormt een primaire juridische aanleiding voor het doorlopen van een milieueffectrapportage. Voor de wijziging van het bestemmingsplan dient een milieueffectrapportage te worden uitgevoerd. Op grond van het Besluit m.e.r. 1994 en het Besluit van 23 december 2004 tot wijziging van het Besluit m.e.r. 1994[1], is de

[1] In werking getreden op 8 februari 2005; aanpassing aan wet- en regelgeving en wijzigingen van het Besluit m.e.r. 1994.

vaststelling van het ruimtelijke plan dat voorziet in de aanleg van bedrijventerrein Oosterhorn, m.e.r.-plichtig (zie kader).

Daarnaast is in de provinciale milieuverordening gesteld dat bedrijventerreinen grenzend aan de Waddenzee reeds vanaf een oppervlakte van 50 ha onder de m.e.r.-plicht vallen.

Op basis van de uitspraak van het Europese Hof van Justitie in het kader van het vaststellen van het bestemmingsplan 'Ruigoord 1992' wordt geconcludeerd dat een m.e.r.-procedure moet worden doorlopen indien:

- een vergunning is verleend voor 3 juli 1988 (de datum waarop de omzetting van de richtlijn betreffende milieueffectbeoordeling afliep);
- ten behoeve van eerdere procedures geen milieueffectrapportage heeft plaats gevonden;
- van die vergunning geen gebruik is gemaakt (al of niet bouwrijp gemaakte grond);
- na 3 juli 1988 een nieuwe procedure wordt opgestart.

(Hierbij geldt dat een bestemmingsplan als vergunning wordt beschouwd).

Bovenstaande is van toepassing in de situatie Oosterhorn. Aangezien voor de vigerende bestemmingsplannen geen m.e.r.-procedure is doorlopen, moet een m.e.r.-procedure worden gekoppeld aan het opstellen van het bestemmingsplan voor Oosterhorn. Tevens dient voor de activiteit een Strategische Milieubeoordeling (SMB) te worden uitgevoerd (zie paragraaf 1.6).

Een milieueffectrapport (MER) levert de informatie die noodzakelijk is voor een goed onderbouwd bestemmingsplan. Initiatiefnemer (IN) voor de m.e.r. voor de voorgenomen ontwikkeling is het college van Burgemeesters en Wethouders van gemeente Delfzijl en het Bevoegd Gezag (BG) is de gemeenteraad van de gemeente Delfzijl. De milieueffectrapportage gaat over de inrichting van het plangebied en niet over de locatiekeuze. De m.e.r.-procedure is ervoor bedoeld om het *milieubelang* een volwaardige plaats te geven bij de planvorming en dient als *hulpmiddel* bij de besluitvorming.

In bijlage 1 is de m.e.r.-procedure weergegeven in relatie tot de bestemmingsplanprocedure. De vaststelling van het bestemmingsplan is het besluit in het kader van de Wet op de Ruimtelijke Ordening waarvoor het MER wordt opgesteld. De noodzakelijke stappen in de vervolgprocedure worden in paragrafen 1.4 en 1.5 nader uitgewerkt.

1.4 Waar staan we nu?

Startnotitie

Voor u ligt de Startnotitie, de eerste formele stap in de m.e.r.-procedure. De Startnotitie geeft inzicht in de aard, omvang en locatie van bedrijventerrein Oosterhorn. Daarnaast maakt de Startnotitie duidelijk wat verwacht kan worden van het Milieueffectrapport (MER). De Startnotitie is bedoeld voor de gemeenteraad, het bedrijfsleven, de bevolking van de gemeente Delfzijl, belangengroepen, de Commissie voor de Milieueffectrapportage (Cmer), de wettelijke adviseurs en alle andere geïnteresseerden. De Startnotitie geeft daarnaast de reikwijdte van de alternatieven aan die in het MER worden onderzocht. Ten slotte geeft de Startnotitie een globale beschrijving van de te verwachten milieugevolgen.

Inspraak
De inspraakmomenten zijn belangrijke onderdelen in de besluitvormingsprocedure. Het eerste inspraakmoment in de m.e.r.-procedure vindt plaats direct na de publicatie van deze Startnotitie. Deze periode duurt vier weken waarin iedereen de wensen voor de inhoud van het MER kenbaar kan maken. Reacties moeten schriftelijk worden ingediend op het volgende adres, onder vermelding van 'Inspraakreactie Startnotitie m.e.r. bedrijventerrein Oosterhorn':

Gemeente Delfzijl
T.a.v. de heer H. Wessels
Postbus 20000
9930 PA Delfzijl

1.5 Wat gaat hierna gebeuren?

Richtlijnen
De onafhankelijke Commissie voor de Milieueffectrapportage (Cmer) stelt een Advies voor Richtlijnen voor het MER op (zie ook www.eia.nl). Deze Advies Richtlijnen geven aan welke aspecten in het MER aan bod moeten komen. De Cmer betrekt hierbij de reacties uit de inspraak. Het Bevoegd Gezag, te weten de gemeenteraad van de gemeente Delfzijl, stelt uiterlijk dertien weken na de publicatie van de Startnotitie de definitieve Richtlijnen voor het MER vast.

Milieueffectrapport
Het MER beschrijft de belangrijkste milieueffecten van de ontwikkeling van bedrijventerrein Oosterhorn. De natuurtoets en de watertoets worden geïntegreerd in het MER. Het MER wordt samen met het voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd en er is gelegenheid tot het geven van een schriftelijke inspraakreactie. Diverse instanties, zoals de Cmer beoordelen vervolgens het MER op volledigheid, juistheid en of het voldoet aan de vastgestelde richtlijnen.

Bestemmingsplan
Het MER dient ter ondersteuning van de besluitvorming over het bestemmingsplan. Het alternatief dat de voorkeur heeft van de initiatiefnemer, zoals dat naar voren komt na afronding van het MER, wordt opgenomen in het voorontwerp bestemmingsplan.

Noordelijk deel van het plangebied
Zicht op buitendijkse kwelder met gronddepot

1.6 Strategische Milieubeoordeling

Op 21 juli 2004 is de nieuwe Europese richtlijn voor Strategische Milieubeoordeling (SMB) in werking getreden. Deze richtlijn is momenteel nog niet in de Nederlandse wetgeving verankerd. Hiermee heeft de Europese richtlijn vooralsnog een rechtstreekse werking. De richtlijn is bedoeld om milieueffecten van strategische plannen op rijks-, provinciaal en gemeentelijk niveau in beeld te brengen en is voorlopig aanvullend op het Besluit m.e.r., totdat dit besluit in de 2e helft van 2005 is aangepast. Bij het uitvoeren van een SMB moet een Milieurapport worden opgesteld bij de voorbereiding van vrijwel alle wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plannen die kaderscheppend zijn voor activiteiten die vallen onder de m.e.r.-(beoordelings)plicht of een beoordeling vereisen volgens de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn.

Omdat het bestemmingsplan een kader vormt voor activiteiten waarop een m.e.r.-plicht rust en omdat een passende beoordeling in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn aan de orde is, is bij vaststelling van het plan het uitvoeren van de SMB verplicht. Gekozen is in het MER voor te sorteren op de werking van de SMB door de onderdelen hiervan in het MER te behandelen. De meeste onderdelen die zijn vereist in de SMB, krijgen al een plek in het reguliere MER. Onderstaand zijn de onderdelen aangeduid die bij de SMB zijn vereist. In **vet** zijn de onderdelen aangeduid die meer aandacht zullen krijgen dan gewoonlijk in een MER het geval is.

Onderdelen SMB:

- inhoud/doelstellingen plan;
- huidige milieusituatie en autonome ontwikkeling;
- **verband met andere relevante plannen;**
- mogelijke aanzienlijke milieueffecten (incl. biodiversiteit, gezondheid en een passende beoordeling voor soorten waarvoor gebieden zijn aangemeld),
- mitigatie en compensatie;
- **motivatie alternatieven en wijze van beoordelen;**
- leemten in kennis en **monitoring;**
- niet-technische samenvatting.

1.7 Leeswijzer

Hoofdstuk twee gaat in op de probleemstelling, het doel en het beleidskader. Tevens wordt ingegaan op de geschiedenis en kenmerken van bedrijventerrein Oosterhorn. In hoofdstuk drie worden de voorgenomen activiteit en de verschillende alternatieven beschreven. Hoofdstuk vier beschrijft de huidige situatie en autonome ontwikkelingen van het plangebied en de omgeving. Daarnaast worden ten slotte de te verwachten milieugevolgen en de toetsingscriteria voor de effectbeschrijving in het MER geschetst.

Eén van de entrees van het plangebied Oosterhorn

2 Probleemanalyse, doel en beleidskader

In paragraaf 2.1 wordt kort ingegaan op het plangebied. Aansluitend wordt in paragrafen 2.2 en 2.3 de probleem- en doelstelling beschreven. Vervolgens wordt in paragraaf 2.4 de historische ontwikkeling van Oosterhorn beschreven, waarna in paragraaf 2.5 de kenmerken van het bedrijventerrein nader worden bekeken aan de hand van de gevestigde bedrijven en de meest relevante clusters. Ten slotte wordt ingegaan op het relevante beleid (paragraaf 2.6).

2.1 Het plangebied Oosterhorn

Het industriegebied in Delfzijl heeft zich in de afgelopen 50 jaar ontwikkeld tot de huisvestingsplaats van clusters van chemische- metaal- en andere bedrijven, die nauw samenwerken en operen op een internationale markt.
Het terrein Oosterhorn betekent letterlijk 'oosterhoek'. Het terrein is gesitueerd aan zuidoostelijke kant van Delfzijl en wordt in het noorden begrensd door de Eems. In het oosten wordt het plangebied begrensd door de vroegere gemeentegrens tussen Delfzijl en Termunten. De begrenzingen in westelijke en zuidelijke richting worden grotendeels gevormd door de Oosterwierum en Warvenweg (N992) en de Oosterveldweg (N991). Ter verduidelijking wordt hieronder een overzichtkaart gegeven ter afbakening van het plangebied Oosterhorn. Weiwerd is tevens opgenomen in het bestemmingsplangebied.

Figuur 2.1 Bestemmingsplangebied Oosterhorn

2.2 Probleemstelling

Een groot gebied kreeg in het verleden de bestemming 'bedrijventerrein', met als doel dat vooral de chemische industrie in Delfzijl zich kan blijven ontwikkelen tot een groot cluster. De ontwikkeling is enigszins vertraagd. Oosterhorn is minder snel gegroeid met als gevolg dat hectares nog niet in gebruik zijn genomen als bedrijventerrein (het heeft al de bestemming bedrijventerrein). Op een deel van deze gronden zijn natuurwaarden ontstaan.
Oosterhorn is een van de weinige terreinen in Nederland waar nog veel ruimte is voor bedrijvigheid van zwaardere milieucategorieën. Nu al is één zesde van de Nederlandse chemie op Oosterhorn gevestigd en door het Ministerie van Economische zaken is Oosterhorn aangewezen als één van de 50 toplocaties. Binnen Nederland zijn Oosterhorn en de Maasvlakte de enige locaties waar chloor voorhanden is, een veelgebruikte chemische basisstof die niet meer mag worden vervoerd. Bedrijven die chloor als grondstof gebruiken moeten zich dus bij de bron vestigen. Daarnaast heeft de gevestigde industrie koppelingen met regionale grondstoffen. Deze koppelingen worden in de toekomst verder versterkt.

Op Noordelijke schaal wordt Oosterhorn (en het gehele Groningen Seaports aanbod) gezien als 'de industriehaven van Noord Nederland'. Daarnaast is er een breed scala aan vervoersmodaliteiten op Oosterhorn: zeevaart, binnenvaart, weg, spoor. In Euregionale, nationale en stedelijke context biedt Oosterhorn een goed potentieel.
De voorraad zeehaventerrein in de provincie Groningen, inclusief Oosterhorn, zal naar verwachting voldoende zijn voor meer dan de komende tien of zelfs twintig jaar. Hier wordt wel de kanttekeningen bij geplaatst dat de uitgifte van dergelijk grootschalig industrieterrein niet is gerelateerd aan de regionale markt. Er kunnen zich op nationale of Europese schaal ontwikkelingen voordoen, waardoor de zeehaventerreinen sterker in beeld komen voor nieuwe vestigingen. Het zal dan kunnen gaan om zeer grootschalige ontwikkeling(en) en de grote ruimtelijke reservering in deze regio kan een positieve vestigingsfactor zijn. [Ontwikkelingsschets Oosterhorn 2005, Monitor bedrijventerreinen, provincie Groningen 2003].

2.3 Doelstelling

De ontwikkelingen van het gebied vinden plaats sinds de jaren '50 en hebben tot doel een belangrijke impuls te geven aan de economische ontwikkelingen in de regio. Uiteraard wil de gemeente Delfzijl dit doel continueren.

De doelstellingen voor Oosterhorn zijn dan ook drieledig:
1. Gemeente Delfzijl wil voor de toekomst voldoende bedrijventerrein voor zware industrie en havengebonden activiteiten planologisch vastleggen. Hiermee wordt voorzien in de huidige en toekomstige behoefte aan bedrijventerreinen voor zware en havengebonden activiteiten.
2. Een economische impuls genereren voor de lokale en (Eur)regionale werkgelegenheid.
3. Duurzame ontwikkeling van het terrein waarbij rekening wordt gehouden met huidige natuurwaarden (Waddenzee), de ontwikkeling van natuurwaarden en huidige en toekomstige woonbebouwing.

2.3.1 Ontwikkelingsschets Oosterhorn

Oosterhorn is een bedrijventerrein met knelpunten maar ook met goede toekomstperspectieven. Het terrein speelt een belangrijke rol in de Noordelijke en (inter)nationale economie. Om de knelpunten weg te nemen en de goede

positie voor de toekomst te behouden en verder uit te bouwen, is een stevig pakket aan maatregelen nodig. Die maatregelen zijn gericht op het versterken van de ruimtelijke kwaliteit, op het upgraden en revitaliseren van de basisvoorzieningen en op het voeren van een actief acquisitie- en industriebeleid. In totaal zijn in de Ontwikkelingsschets 29 projecten geformuleerd.

De projecten die voor 2005/2006 zijn geagendeerd zijn:
- Opstellen van een revitaliseringsplan, mede bedoeld om in te dienen voor subsidiëring vanuit de TOPPER-regeling van het Ministerie Economische Zaken;
- Actualisering van het bestemmingsplan, inclusief m.e.r.-procedure;
- Onderzoek naar de beste locatie van de zeesluis en lozingsmiddelen;
- Uitbreiding van duurzame Utilitaire Faciliteiten Oosterhorn;
- Waterkeringsparagraaf: vinden van een oplossing voor de zeedijkproblematiek;
- Windenergie: uitzoeken van realisatiemogelijkheden op het industrieterrein.

Oosterhorn is als bedrijventerrein circa 50 jaar oud. Bepaalde delen van het terrein zijn verouderd en de inpassing in de omgeving is (niet meer) optimaal. Anderzijds zijn grote delen nog niet uitgegeven. Met het voorgestelde pakket maatregelen kan Oosterhorn doorgroeien en een grotere economische en maatschappelijke bijdrage leveren aan Delfzijl, Groningen en (Noord) Nederland.

Met de Ontwikkelingsschets is een gedragen visie gepresenteerd voor de komende circa 50 jaar waar publieke en private partijen die betrokken zijn bij Oosterhorn op kunnen voortbouwen. Het hebben van een visie alleen is niet voldoende. De Ontwikkelingsschets is geen eindplan, maar een aanzet tot verdere actie.
In de Ontwikkelingsschets is dan ook het volgende opgenomen:
- bij voorkeur op korte termijn uitvoeren van het pakket maatregelen;
- streven naar een nauwe samenwerking tussen alle betrokkenen;
- streven naar een heldere en daadkrachtige regie, zowel op het strategische niveau als op het niveau van de individuele maatregelen.

2.4 Geschiedenis van Oosterhorn

Oosterhorn is het grootste zware industrieterrein in Groningen en is gegroeid rond de productiefaciliteiten van Akzo (zout, chloor) en Aldel (aluminium). Rondom die twee kernen is een gevarieerd 'zwaar' industrieterrein ontstaan, met zwaartepunten in de chemie en metaalindustrie. Ruimtelijk heeft zich dit vertaald in verschillende deelgebieden, waaronder een Chemiepark en een Metalpark (zie voor deelgebieden tabel 2.1). Beide 'kernen' van Oosterhorn zijn van groot belang. 15 % Van de totale Nederlandse chemische industrie is op Oosterhorn gevestigd, waarmee Oosterhorn samen met het Botlek-/ Maasvlaktegebied en Moerdijk één van de weinige industrieterreinen in Nederland is waar grootschalige industrie in hogere milieucategorieën zich kan vestigen.

De basis voor Oosterhorn ontstond met de ontdekking van zout in Winschoten en gas in Slochteren. De aanwezigheid van beide grondstoffen zorgde ervoor dat er aan de zuidkant van de havenstad Delfzijl een groot bedrijventerrein van 180.000 m^2 in 1958 werd aangelegd, het begin van een nieuw industriegebied. Geleidelijk verdwenen hierdoor de dorpen Heveskes, Oterdum en Weiwerd. In plaats daarvan werden ketelhuizen, destillatiekolommen, kalk-

ovens, pekelreinigingsinstallaties, laboratoria, magazijnen en kantoren gebouwd. Een sodafabriek (de voorloper van Akzo) en een aluminiumfabriek (de voorloper van Aldel) vestigden zich in Delfzijl, dat door de aanwezigheid van een zeehaven, binnenwater, spoor en een wegennet uitstekende vestigingvoorwaarden bood. De producten die Akzo produceerde (voornamelijk chloor en zout) dienen als grondstof voor veel andere bedrijven en zo vormde rondom Akzo zich een keten van (chemische) bedrijven.

De industriële ontwikkeling tijdens de 50er jaren bracht weer de noodzaak tot verdere havenverbetering aan het licht. Het in 1958 opgerichte Havenschap Delfzijl nam eerst de oude buitendijks gelegen haven op de schop (1958-1964). Een nieuwe, hogere kade werd aangelegd voorlangs de bestaande faciliteit. Het kraanbedrijf werd gerenoveerd en voor de Sodafabriek (nu Akzo Nobel) werd een vergroting van de Handelshaven (eerste aanzet Zeehavenkanaal) en een binnenhaven (nu Oosterhornhaven) aangelegd. Vervolgens werd de Damsterkade gebouwd. In 1966 werd het Zeehavenkanaal tot de aluminiumfabriek doorgetrokken, waarna in 1973 de havenmond ter hoogte van Oterdum gereed kwam. De oude havenmond werd in 1976 gedeeltelijk en in 1978 geheel gesloten omdat was gebleken dat door de stroming de haven versneld dichtslibde. De Oosterhornhaven werd vergroot en kreeg in 1976/1977 zijn huidige vorm. Langs de oevers in de buiten- en binnenhavens werden steigers en kades aangelegd, die ligplaatsen bieden aan zee- en binnenschepen. [Werkdocument Ontwikkelingsschets, 2005 en Groningen Seaports, 2005].

2.5 Kenmerken van het terrein

Het terrein beslaat in totaal een bruto oppervlakte van 1.332 hectare. Hiervan is tot nu toe 897 hectare uitgegeven. 436 Hectare is uitgeefbaar door Groningen Seaports, waarvan 346 hectare direct uitgeefbaar is en circa 90 hectare na ontmanteling van de baggerdepots. Een nader specificatie is gegeven in tabel 2.1 en figuur 2.2. [Groningen Seaports, 2005 en Ontwikkelingsschets, augustus 2005].

Tabel 2.1 Overzicht totaal areaal van Groningen Seaports in Delfzijl

Indeling areaal	Aanwezig	Niet uitgeefbaar	Uitgeefbaar	Op termijn uitgeefbaar
Chemie Park Delfzijl	183.4	153.4	30.0	0.0
Chemie Park Oosterhorn	169.6	41.8	96.3	31.5
De Delta	6.3	3.0	3.3	0.0
De Zeesluizen	33.2	28.0	5.2	0.0
Farmsumerhaven[2]	*11.5*	*11.5*	*0.0*	*0.0*
Farmsumerpoort[2]	*74.4*	*61.9*	*12.5*	*0.0*
Handelshaven[2]	*42.2*	*42.2*	*0.0*	*0.0*
Metal Park Delfzijl	82.7	58.1	24.6	0.0
MERA Park Delfzijl	215.6	76.8	111.1	27.7
Chemie Park Oosterwierum	198.0	122.9	75.1	0.0
Infra (water+wegen)	339.5	339.5	0.0	0.0
Depot Oterdumerdriehoek	40.7	10.7	0.0	30.0
Depot Geefsweer	9.0	9.0	0.0	0.0
Depot Heveskeslaan	17.6	17.6	0.0	0.0
'Groote polder' bij Borgsweer	17.2	17.2	0.0	0.0
Totaal	**1460.2**	**1012.9**	**358.1**	**89.2**
Totaal Oosterhorn	**1332.1**	**897.3**	**345.6**	**89.2**

[2] Niet opgenomen in het Oosterhorn-gebied

Figuur 2.2 Indeling Oosterhorn

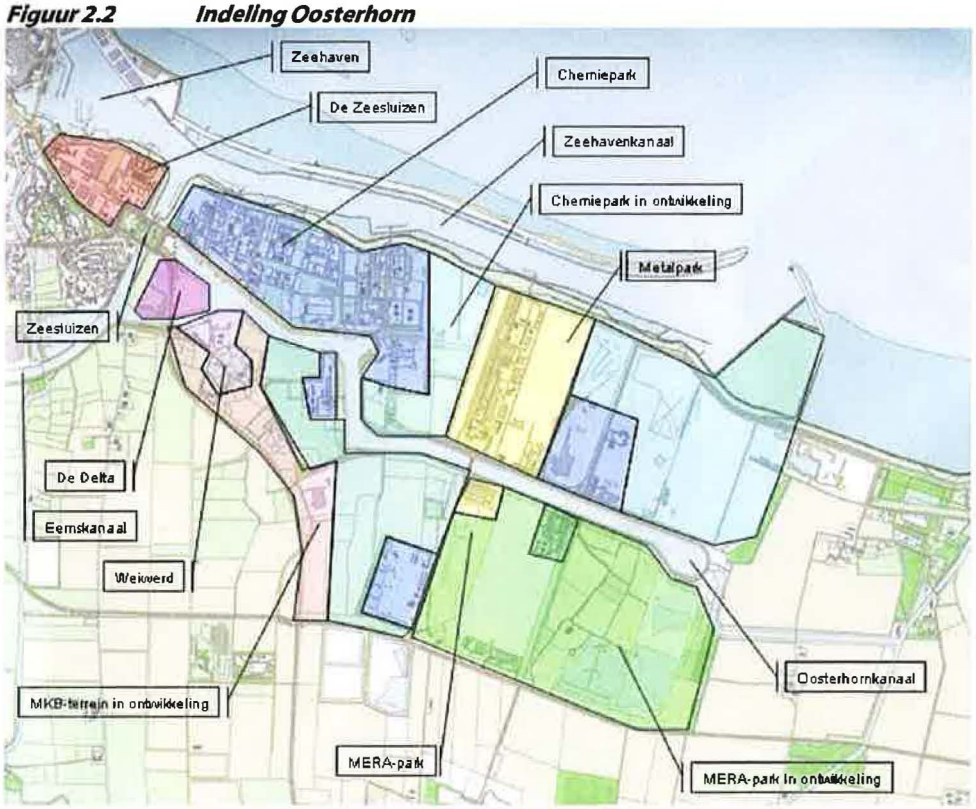

Oosterhorn is multimodaal bereikbaar. Het terrein wordt ontsloten via de hoofdwegen N362, N992/Warvenweg, N991 en de N33, de interne wegen Kloosterlaan, Valgenweg, Oosterhorn, Oosterwierum en het spoorwegennet. Tevens heeft Oosterhorn aanlegkades voor de binnenvaart (Oosterhornhaven) en een directe toegang tot de Eems via het Zeehavenkanaal. In bijlage 3 zijn de verschillende wegen weergegeven.

In totaal is het terrein circa 90 hectare slib opgeslagen (zie bijlage 2). Hiervan is 40 hectare (500.000 m^3) niet-vervuilde grond. Daarnaast ligt 50 hectare vervuilde grond in verschillende depots. Op Oosterhorn zijn in totaal 37 bedrijven gevestigd (zie bijlage 7). De ontwikkelingen van het Chemiegedeelte van het terrein worden gekenmerkt door overnames, joint-ventures en afsplitsingen van Akzo. Uit bijlage 7 blijkt verder dat (inclusief de Zeesluizen) circa 300 hectare door de bedrijven wordt gebruikt [Ontwikkelingsschets, 2005].

Het bedrijventerrein is opgedeeld in een aantal terreinen met elk zijn eigen bedrijvigheid. De verschillende terreinen zijn weergegeven in figuur 2.2.

Chemie

De **chemie** op Oosterhorn is, net als die in Nederland als geheel, te kenschetsen als basischemie. Het Chemiepark is een deel van Oosterhorn ten noorden en zuiden van het Oosterhornkanaal (zie figuur 2.2). Het gaat vooral om anorganische basischemie (zout, chloor, soda en waterstof) en daarmee verbonden bedrijfstakken (aramidevezels e.d.). Hiermee is Oosterhorn één van de weinige grote chemiegebieden in Nederland. Op dit moment wordt 140.000 ton aan chloor op Oosterhorn geproduceerd. De chemie biedt in Delfzijl en omgeving werk aan en ongeveer 1.500 mensen.

Het aantal indirecte banen (schoonmaak, onderhoud, engineering, catering, maar ook afgeleiden als detailhandel e.d. kan op circa 2.500 worden geschat.

In nabije toekomst wordt een nog verdere groei van het chloorcluster verwacht. Hierbij is van belang dat ondanks sterke groei van de chemie in andere werelddelen de Europese chemie zal blijven groeien met circa 2% per jaar. Voor de basischemie geldt daarbij in het bijzonder dat de marges (per eenheid) lager zijn, maar dat de producten vanwege hun basiskarakter, vaak nauwelijks te vervangen zijn en een gematigde maar stabiele groeiverwachting kennen.

Vergeleken met andere Nederlandse terreinen, zoals Rijnmondgebied, Geleen, Terneuzen en Emmen, kent Oosterhorn veel basischemie, een sector die relatief weinig marktgevoelig is. Dit is een voordeel. Een nadeel is echter het ontbreken pijpleidingen (voor ethyleen en andere stoffen), iets dat Geleen, het Rijnmondgebied en Terneuzen wel hebben. Ook de Europese concurrentie (zie ook eerder) is doorgaans wel aangesloten op ethyleennetwerken. In Europees verband is Oosterhorn bovendien een relatief klein terrein. Ten slotte valt op dat de andere Europese terreinen vaak ook petrochemie kennen, iets dat Oosterhorn mist. Een sterk punt is echter (als genoemd) dat Oosterhorn aan zee ligt én dat er chloor beschikbaar is.

Metaal

Het **metaalcluster** is gegroeid vanuit Aluminium Delfzijl, waar aluinaarde wordt verwerkt tot aluminium. Rondom Aldel wordt momenteel het Metal Park Delfzijl ontwikkeld, bestaande uit 15 metaalgerelateerde bedrijven. Deze bedrijven zijn geclusterd rondom de vestiging van Aldel. De bedrijven vormen samen het Metal Park Delfzijl. Ze werken in toenemende mate samen. De toekomstverwachtingen voor lichte metalen (aluminium en in de toekomst wellicht magnesium) zijn positief.

MERA

MERA is een afkorting die staat voor Milieu, Energie, Recycling en Afval. Dit is een sector met in potentie goede perspectieven. Omdat ieder bedrijf en iedere gemeente in Nederland straks verantwoordelijk zijn voor het opruimen van het 'eigen' afval, zal de vraag naar afvalverwerkende bedrijven zal toenemen. Dit biedt goede kansen voor de MERA-sector.

2.6 Beleidskader

In deze paragraaf wordt bezien in hoeverre de ontwikkeling van Oosterhorn past binnen het beleid. Hiervoor is een aantal relevante beleidsnota's en plannen geanalyseerd. Minder relevante beleidsnota's zijn ook geanalyseerd en samengevat weergegeven in bijlage 6. Gestart wordt met het Europees en rijksbeleid. Vervolgens wordt ingegaan op het provinciale en regionale beleid. Ten slotte komt het gemeentelijke beleid en het overige relevante beleid aan bod.

2.6.1 Europees en rijksbeleid

Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn

Het plangebied ligt nabij Vogel- en Habitatrichtlijngebied de Waddenzee. De ligging van het plangebied ten opzichte van de Speciale Beschermingszones van de Vogel- en Habitatrichtlijn is aangegeven in figuur 2.3 (groen: Vogelrichtlijn, geel Habitatrichtlijn). Doel van deze twee Europese richtlijnen is het leefgebied van diverse planten- en diersoorten zo goed mogelijk te beschermen. Nieuwe plannen of projecten in of in de nabijheid van speciale beschermingszones moeten worden getoetst volgens het in artikel 6 lid 3 en 4 van het in de Habitatrichtlijn opgenomen afwegingskader. Het plangebied kwalificeert zich niet als te beschermen gebied in het kader van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De externe werking die uitgaat van Oosterhorn dient in

verband met mogelijke significante effecten te worden onderzocht. Het MER gaat hier nader op in. De soortenbescherming vindt sinds april 2002 plaats via de Flora- en faunawet.

Figuur 2.3 Ligging speciale beschermingszone Vogel- en Habitatrichtlijngebied

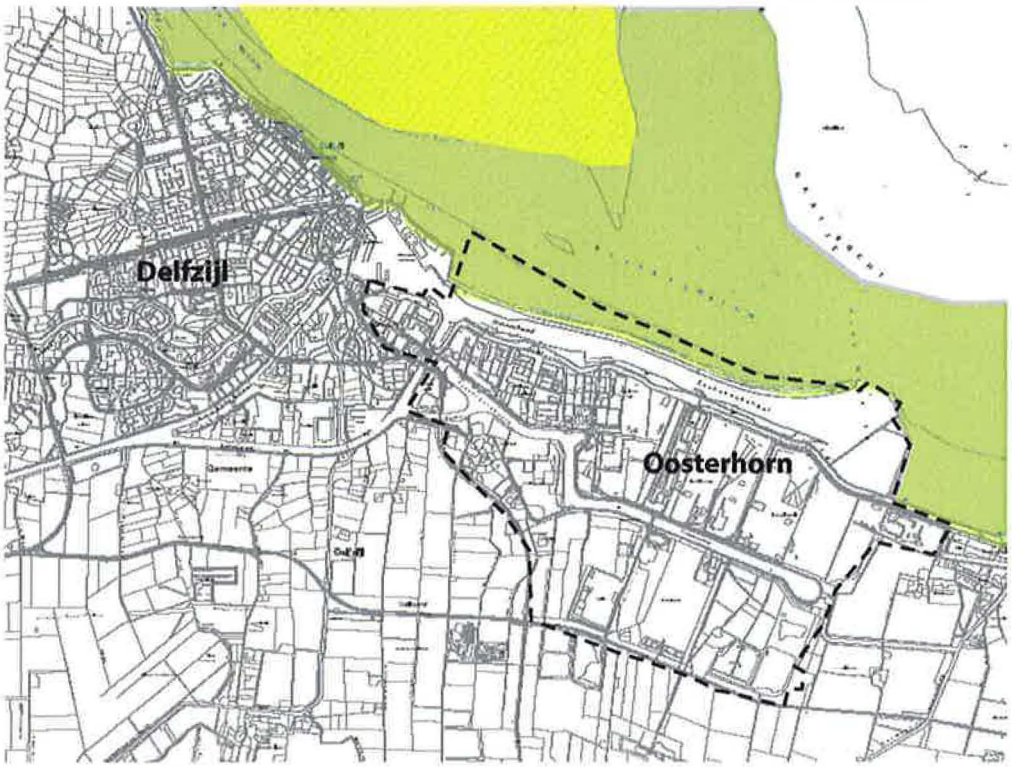

Bron: www.minlnv.nl

Flora- en Faunawet
Op 23 februari 2005 is de zogenaamde AMvB art.75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Een groot aantal meer algemeen in Nederland voorkomende soorten, is vanaf dat moment vrijgesteld van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet. De soorten zijn hier zo algemeen, dat zelfs als ze een keer geschaad worden, het voortbestaan van de soort niet in gevaar komt. Voor soorten die minder algemeen zijn, en dus extra aandacht verdienen, geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Voor de zeldzame soorten (die staan op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de AMvB) blijven de bestaande regels van kracht (hiervoor dient een uitgebreide toets te worden uitgevoerd). In het MER wordt ingegaan op de beschermde soorten en de effecten hierop.

Natuurbeschermingswet
De huidige Natuurbeschermingswet (1968) regelt de bescherming van aangewezen staatsnatuurmonumenten (eigendom van de staat) en beschermde natuurmonumenten (eigendom van particulieren en natuurorganisaties). De individuele soortenbescherming is geregeld in de Flora – en Faunawet. De nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 vervangt de Natuurbeschermingswet van 1968. Naar verwachting treedt deze wet 1 oktober 2005 in werking. De nieuwe Natuurbeschermingswet regelt tevens de bescherming van de speciale beschermingszones (SBZ) op grond van de Habitat- en Vogelrichtlijn.

Besluit luchtkwaliteit
Het Besluit luchtkwaliteit, dat in 2001 van kracht is geworden, is een algemene maatregel van bestuur. Met het besluit implementeert Nederland richtlijn 1999/30/EG van de Raad van de Europese Unie betreffende grenswaarden voor zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxiden, zwevende deeltjes (fijn stof) en lood in de lucht in de Nederlandse wetgeving. In het Besluit luchtkwaliteit zijn tevens voor koolmonoxide en benzeen regels opgenomen. Het Besluit luchtkwaliteit geeft de beleidshorizon aan tot 2010. Voor de periode vanaf 2010 zijn er (nog) geen normen vastgelegd. Deze zijn naar verwachting in ieder geval gelijk (of strenger) dan die voor 2010.

In het Besluit staan grenswaarden, plandrempels en alarmdrempels voor de verschillende luchtverontreinigende stoffen en wordt de controle van de luchtkwaliteit geregeld. Eveneens wordt het luchtkwaliteitsbeleid geregeld in het Besluit. Het doel van het Besluit luchtkwaliteit is het beschermen van mens en milieu tegen de negatieve effecten van luchtverontreiniging. Het Besluit is primair gericht op het voorkomen van effecten op de gezondheid van de mens. Daarnaast zijn er voor zwaveldioxide en stikstofoxiden normen opgenomen ter bescherming van ecosystemen.

Sinds 5 augustus 2005 is het Besluit luchtkwaliteit 2005 van kracht. Hierin is getracht onderscheid te maken naar verschillende gebieden en situaties, om hiermee een opening te bieden voor ontwikkeling van projecten die de luchtkwaliteit niet verslechteren of die per saldo (of per persoon) voor een verbetering van de luchtkwaliteit zorgen.

Nota Ruimte
In de Nota Ruimte is Groningen-Assen aangewezen als nationaal stedelijk netwerk en deels economisch kerngebied. Delfzijl is aangewezen als zeehaven. Ten aanzien van de zeehavens wordt in de Nota Ruimte gestreefd naar een beleid gericht op versterking van de maatschappelijke meerwaarde van de zeehavens voor de Nederlandse economie. De ambitie daarbij is om de internationale concurrentiekracht van de havens te verbeteren, binnen de randvoorwaarden van leefbaarheid en veiligheid. De Groningse zeehavens hebben een functie voor de bedrijvigheid in het noorden en zijn van betekenis in enkele belangrijke marktniches in het intra-Europese vervoer en in de ontwikkeling van enkele industriële clusters. Het zijn belangrijke vestigingsplaatsen voor bedrijven die aangevoerde grondstoffen en halffabrikaten industrieel verwerken.

De Waddenzee is in de Nota Ruimte aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur grote wateren, Vogelrichtlijngebied en deels Habitatrichtlijngebied en Natuurbeschermingswetgebied. In het ontwikkelingsperspectief tot 2030 voor de Waddenzee, is opgenomen dat de bereikbaarheid van de zeehavens in en grenzend aan de Waddenzee wordt gewaarborgd. Voor de toelaatbaarheid van nieuwe, uitbreiding of wijziging van bestaande menselijke activiteiten wordt het afwegingskader gehanteerd zoals vastgelegd in de Vogel- en Habitatrichtlijn of Natuurbeschermingswet. Een nadere uitwerking en concretisering van het in de Nota Ruimte beschreven beleid voor de Waddenzee wordt opgenomen in een aparte PKB, de Derde Nota Waddenzee.

Nota Zeehavens
Voor de periode 2005-2010 heeft de rijksoverheid een beleid voor de zeehavens uitgezet. Reden voor deze nota is dat de Tweede Voortgangsnota Zeehavenbeleid uit 1999 eind 2004 afloopt. De concurrentiekracht van de Neder-

landse zeehavens heeft een directe invloed op de internationale concurrentiepositie van bedrijven in Nederland. Voor een zeer open economie als die van Nederland, met een kleine thuismarkt en een hoge export- en importquote is een concurrerende havensector van vitaal belang. Binnen deze nota wordt in tegenstelling tot de tweede Voortgangsnota Zeehavenbeleid een hiërarchische schikking van doelstellingen gepresenteerd. Het zeehavenbeleid is in de eerste plaats gericht op ondersteuning van economische groei, maar binnen de randvoorwaarden voor leefomgeving en veiligheid die nationaal en internationaal zijn vastgelegd.
Het beleid is uitgezet langs drie hoofdlijnen:

- Marktwerking: verbeteren van de marktomstandigheden voor havengerelateerde bedrijven.
- Randvoorwaarden: reguleren en bevorderen van de veiligheid en de kwaliteit van de leefomgeving.
- Capaciteit: instandhouden en verbeteren van de bereikbaarheid van de zeehavens en realiseren van fysieke ruimte voor groei.

Zeehavens zoals Delfzijl moeten zich verder ontwikkelen als schakel tussen de Randstad en Noord- en Oost-Europa.

Nota Mobiliteit
De nota mobiliteit kijkt op een zakelijke manier naar de mobiliteitsproblematiek: "Mobiliteit is een verworvenheid, die mensen de kans biedt zich te ontplooien en te ontspannen. Bestrijden van mobiliteit zou dan ook betekenen: bestrijden van maatschappelijke behoeften". De mobiliteitskeuzes van burgers worden gerespecteerd, maar dan wel op een manier waarbij de gebruiker alle aan zijn keuze verbonden maatschappelijke kosten betaalt.
In de nota mobiliteit staat één doel centraal, bereikbaarheid, met randvoorwaarden voor veiligheid en de kwaliteit van de leefomgeving. Zo valt in een gebied met locale luchtverontreiniging te denken aan het breder toepassen van snelheidsbeperkingen en aan het versneld invoeren van roetfilters. Verantwoordelijkheden worden binnen de nota gedecentraliseerd, verantwoordelijkheden komen terecht waar deze het beste genomen kunnen worden. Verbindingsassen van internationaal belang, zoals de vaarweg Lemmer-Delfzijl, krijgen voorrang bij verbetering.

Derde Nota Waddenzee
In de Derde Nota Waddenzee wordt het rijksbeleid voor de Waddenzee voor de komende tien jaar vastgelegd. De nota beschrijft het beleid voor de Waddenzee onder meer op het gebied van natuurbescherming, ruimtelijke ordening, milieu en water in onderlinge samenhang. Via andere rijksnota's en provinciale en gemeentelijke ruimtelijke plannen vindt dit beleid zijn weg.
De hoofddoelstelling van de PKB Derde Nota Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Binnen deze hoofddoelstelling zijn er doelen op het gebied van veiligheid tegen overstromingen vanuit zee, de bereikbaarheid van havens en de eilanden, de economische ontwikkeling en bescherming van de in de bodem aanwezige archeologische waarden. De Derde Nota Waddenzee komt in de plaats van de bestaande Nota Waddenzee uit 1993. Deze nota is verlengd tot de inwerkingtreding van de Derde Nota Waddenzee (naar verwachting december 2005).

Europese Kaderrichtlijn Water
De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) geeft kaders voor het waterbeleid van de lidstaten. Dit beleid is erop gericht het aquatische milieu, inclusief het grondwater voor verdere achteruitgang te behoeden door lozingen en emissies

te verminderen. Ook wordt het duurzame gebruik van water bevorderd door bescherming van de beschikbare waterbronnen te stimuleren. De beleidsplannen in Nederland aansluitend op de KRW worden op dit moment ontwikkeld. Hierbij gaat het om systeembeschrijvingen van de stroomgebieden.

Verdrag van Malta
Het Verdrag van Malta stelt de verplichting om archeologische belangen mee te laten wegen bij planning en ontwikkeling. 'De veroorzaker betaalt'. Dit houdt in dat de veroorzaker van een verstoring moet betalen voor noodzakelijk vooronderzoek (inventarisatie) en/of vervolgonderzoek, eventueel een opgraving als er geen mogelijkheden voor behoud in de bodem zijn. Op dit moment wordt van rijkswege gewerkt aan de implementatie van dit verdrag in de Nederlandse wetgeving. De implementatie gebeurt via een wijziging van de Monumentenwet.

Espoo Verdrag
Dit Verdrag is opgesteld door de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties (UNECE), en is getekend in Espoo (Finland) in februari 1991 door de EG en alle lidstaten. In de Unece zitten alle landen van de EU, Oost-Europa en de Verenigde Staten en Canada. Het verdrag regelt onder andere dat partijen afzonderlijk of gezamenlijk alle passende en doeltreffende maatregelen nemen ter voorkoming, beperking en beheersing van belangrijke nadelige grensoverschrijdende milieueffecten van voorgenomen activiteiten.

2.6.2 Provinciaal en regionaal beleid

Provinciaal Omgevingsplan Groningen: koersen op karakter
Het POP van de provincie Groningen is vastgesteld in 2000. Eind 2004 is het POP verlengd en het is thans geldig tot 2006. Voor de provincie Groningen is het streven naar duurzame ontwikkeling één van de grote uitdagingen. Het POP ondersteunt, neergelegd in het Kompas voor de Toekomst: een dynamische economie, sterke steden en een leefbare omgeving. Deze ambitie wordt in het POP als volgt omschreven: 'voldoende werkgelegenheid en een voor mens en natuur leefbaar Groningen, met behoud en versterking van kwaliteiten van de fysieke omgeving, waarbij de toekomstige generaties voldoende mogelijkheden houden om zich te ontplooien'. De provincie streeft dus naar een evenwichtige balans tussen economische, natuur & milieu en sociaal-culturele ontwikkeling. Bij duurzame ontwikkeling is altijd sprake van een politieke keuze tussen de verschillende domeinen.

De provincie Groningen wil ervoor zorgen dat er een 'ijzeren voorraad' aan bedrijventerreinen beschikbaar is van drie- tot vijfmaal de jaarlijkse uitgifte. De verwachting is dat de totale vraag naar bedrijventerreinen in de periode 2000-2010, inclusief de 'ijzeren voorraad', 700 tot 800 hectare bedraagt. Door het concentratiebeleid zal circa 650 hectare nodig zijn voor bovenregionale terreinen in de kernzones. De overige 150 hectare zal naar verwachting geboden worden op lokale terreinen binnen en buiten de kernzones. Om goed te kunnen inspelen op de vraag hanteert de provincie Groningen een globale prognose van de vraag per categorie bedrijventerreinen. Dit is weergegeven in tabel 2.3. Voor zware industrie is de prognose dat in de periode 2000-2010 circa 90 tot 120 hectare nodig is.

In het POP is Oosterhorn aangewezen als bestaand bedrijventerrein. Daarnaast is het plangebied en een deel ten zuiden van het plangebied aangewezen als toekomstig windmolenpark.

Tabel 2.3 Prognose vraag bovenregionale bedrijventerreinen per categorie (POP)

Categorie	Prognose vraag 2000-2010 in hectare
Gemengde bedrijvigheid	300-330
Hoogwaardige bedrijvigheid	70-80
Transport en distributie	90-120
Zware industrie	90-120
Totaal	550-650

Regionaal Bestuursakkoord Water
Het Nationaal Bestuursaccord Water vraagt in de regio om concrete afspraken. Daarom is besloten het Regionaal Bestuursakkoord Water (RBW) op te stellen. Elke gemeente moet volgens het RBW in 2006 een gemeentelijk waterplan maken en op basis hiervan uitvoeringsplannen ontwikkelen. Provincie en waterschap zijn hierbij intensief betrokken en het waterschap betaalt ook een deel van de uitvoering. In de gemeentelijke waterplannen komen naast al bekende maatregelen zoals afkoppelen van regenwater van de riolering en saneren van overstorten ook verdergaande ideeën aan de orde, zoals het lokaal vasthouden van water en het vertraagd afvoeren van stedelijk water. Interessant is tevens dat in het regionale bestuursakkoord ook al aandacht gegeven wordt aan de Europese Kaderrichtlijn Water.

Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzeegebied
Het beleid voor de Waddenzee (inclusief Eems en Dollard) is gericht op duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en op het behoud van het unieke open landschap. Binnen deze doelstelling zijn menselijke activiteiten met een economische en recreatieve betekenis mogelijk. Het uitgangspunt is dat de Waddenzee een belangrijk natuurgebied blijft, en dat bij afwegingen voor het toestaan van elke activiteit of ingreep in dit gebied het behoud van de natuurwaarde als randvoorwaarde wordt beschouwd. Belangrijke onderwerpen binnen het IBW zijn: duurzame ontwikkeling, gaswinning, visserij, windenergie, recreatie en militaire activiteiten. Belangrijk voor het industriegebied is dat naar een duurzaam evenwicht moet worden gezocht tussen natuur/milieu, economische en sociale aspecten. Deze duurzame ontwikkeling wordt als vertrekpunt gezien voor projectontwikkeling, uitvoering en evaluatie. De principes passen ook binnen de afspraken met de Deense en Duitse Waddenregio's om te komen tot een duurzaam medegebruik van het Waddenzeegebied.

2.6.3 Gemeentelijk en overig beleid

Milieubeleidsplan 2001-2004
Het duurzaam inrichten en beheren van bedrijventerreinen, de industrie en de haven is een belangrijk doel in het milieubeleidsplan. Het industriegebied Oosterhorn wordt beheerd en geëxploiteerd door Groningen Seaports, een gemeenschappelijke regeling met aandeelhouders van de provincie Groningen, de gemeenten Delfzijl en Eemsmond. In een Masterplan (1999) heeft Seaports haar toekomstplannen vastgelegd. Doel hiervan is het verder stimuleren van de economische ontwikkeling op Oosterhorn. Onderdeel van deze plannen is een clustering van nieuwe bedrijven naar type bedrijvigheid, bijv. een Metalpark, een Magnesium-Ethyleencluster en een MERA-cluster. Deze ontwikkeling biedt mogelijkheden voor de inpassing van duurzame elementen (o.a. clustering. Voor grootschalige ontwikkelingen in Delfzijl (bijv. nieuwe bedrijventerreinen, verdere invulling industriegebied Oosterhorn) gaat Delfzijl de mogelijkheden onderzoeken om deze ontwikkelingen te combineren

met ontwikkelingen met een compenserende werking, bijvoorbeeld het realiseren van bufferzones. Neveneffect hiervan is het vergroten van het maatschappelijke draagvlak voor industriële ontwikkelingen.

Klimaatprogramma 2004-2007
Klimaatbeleid is in het Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS, 1999) tussen rijk, VNG en IPO een belangrijk beleidsthema. De verantwoordelijkheid voor de uitvoering van Klimaatbeleid (en dus het bereiken van de CO_2-doelstellingen) wordt in het BANS voor een groot deel bij gemeenten en provincies neergelegd. Op landelijk niveau zijn kaders aangegeven en financiële middelen vrijgemaakt. Om de uitvoering van het Klimaatbeleid te kunnen waarborgen en bewaken, zijn voor elk project prestatie-indicatoren benoemd. Dit stelt het gemeentebestuur in staat om op heldere wijze inzicht te krijgen in de overwegingen t.a.v. klimaataspecten en of de bedoelde inspanningen zijn gepleegd. De prestatie-indicator voor Oosterhorn is windenergie. In het Provinciaal Omgevingsplan (POP) zijn in Delfzijl drie locaties aangewezen die in aanmerking komen voor grootschalige windparken: ten zuiden van het industrieterrein Oosterhorn (park Delfzijl Zuid), het industrieterrein Oosterhorn (park Midden) en de Schermdijk en pier van Oterdum (park Delfzijl Noord). Het potentieel windenergie bedraagt hierdoor ca. 185 MW. De parken Noord en Midden moeten nog ruimtelijk worden bestemd. Op dit moment is een ontwerp MER gereed voor windpark Noord. Voor de realisatie van deze twee parken maakt het gemeentebestuur nog een voorbehoud ten aanzien van verdere planologische medewerking.

Milieu-uitvoeringsprogramma 2005-2008
De Wet milieubeheer (Wm) legt aan gemeenten de verplichting op om jaarlijks een 4-jarig milieuprogramma op te stellen. De opstelling van dit Milieu-uitvoeringsprogramma (MUP) is geregeld in de artikelen 4.20 en 4.21 van de Wet milieubeheer. In het MUP geeft de gemeente inzicht in hoe zij de komende jaren de gemeentelijke milieutaken gaat uitvoeren. Het gaat uiteraard om de wettelijk verplichte taken zoals vergunningverlening en handhaving, maar daarnaast ook om de uitvoering van taken die de overheid wenselijk acht of die de gemeente uit eigen ambitie op zich heeft genomen. Voor Oosterhorn is van toepassing het stimuleren van de toepassing van duurzame energievormen, duurzaam bouwen en werken en duurzame mobiliteit. Energiebesparing en duurzaam bouwen zijn belangrijke thema's bij de revitalisering van de gemeente Delfzijl; bij de nieuwbouw en renovatie van woningen, gemeentelijke en utiliteitsgebouwen; bij de integratie van milieubeleid met andere gemeentelijke beleidsvelden en bij de stimulering van de toepassing van duurzame energievormen (uit zon, wind en biomassa).

Richting aan risico's: Externe veiligheid in Delfzijl (2005)
De haven neemt een centrale plaats in, in de economie van de gemeente. Grootschalige industrie voorziet hierbij in ongeveer 25% van de werkgelegenheid in Delfzijl. Door verscheidene recente rampen en incidenten staat Externe Veiligheid sterk in de belangstelling. Het grootste deel van de risicorelevante bedrijven in Delfzijl bevindt zich op het chemiepark. De invloedsgebieden van een aantal bedrijven strekt zich over Delfzijl uit. Echter, de inrichting van de industrieterreinen heeft op een dusdanige wijze plaatsgevonden dat er zich geen kwetsbare objecten te dicht bij de inrichtingen bevinden. Op basis van de normen zoals deze zijn opgenomen in BEVI (Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen), bevinden zich op het Chemiepark geen wettelijke knelpunten.

3 Voorgenomen activiteit en alternatieven

Kenmerkend voor een milieueffectrapportage is dat verschillende alternatieven met elkaar worden vergeleken op (mogelijke) milieueffecten. Verplichte alternatieven om op te nemen in het MER zijn het Nulalternatief en het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA). In dit hoofdstuk wordt de voorgenomen activiteit beschreven en wordt ingegaan op de alternatieven die mogelijk zijn. Naast de inrichtingsalternatieven voor Oosterhorn wordt het Nulalternatief, het MMA en het voorkeursalternatief toegelicht.

3.1 Voorgenomen activiteit

Gemeente Delfzijl is initiatiefnemer (IN) voor de ontwikkeling. Het voornemen betreft het planologisch vastleggen van voldoende bedrijventerrein voor de zware en havengebonden activiteiten, gericht op zowel toekomstige uitbreiding van reeds gevestigde bedrijven als mogelijkheden voor toekomstige nieuwvestiging. De voorgenomen activiteit wordt weergegeven in de Ontwikkelingsschets. De Ontwikkelingsschets is een visie op de duurzame doorontwikkeling van Oosterhorn. De visie dient als vertrekpunt voor toekomstig beleid van publieke en private partijen. De Ontwikkelingsschets is geen eindplan, maar een aanzet tot verdere actie.

Duurzaamheid staat centraal in de Ontwikkelingsschets Oosterhorn. Daarbij gaat het zowel om duurzaamheid als leidraad voor de Ontwikkelingsschets als geheel, als om praktische invullingen op projectniveau.

Duurzame ontwikkeling

Duurzame ontwikkeling heeft betrekking op:

1. *economie, ecologie en sociaal-culturele aspecten*: het economische, ecologische en sociaal-culturele domein worden ook wel aangeduid met de 3 P's: People, Planet, Profit. Bij duurzame ontwikkeling is het uitgangspunt dat er evenwicht tussen de 3 P's moet zijn in de ontwikkeling;
2. *een langere tijdsduur*: duurzaamheid betekent ook geen rekeningen doorschuiven naar latere generaties (daarom wordt veelal een tijdsdimensie van 25-50 jaar gehanteerd) of naar andere gebieden en werelddelen. Daarom dient men niet alleen naar de locale of regionale, maar ook naar de landelijke en mondiale effecten te kijken;
3. *verschillende schaalniveaus*: duurzaamheid heeft daarnaast nog betrekking op een integrale benadering van alle stakeholders, waarbij recht wordt gedaan aan het belang van deze stakeholders. Bovendien moeten de stakeholders vertegenwoordigers zijn vanuit de drie domeinen. Het betrokkenennetwerk rond de Ontwikkelingsschets Oosterhorn is daar een goed voorbeeld van.

Duurzame uitgangspunten

Vanuit dit perspectief wordt duurzame ontwikkeling ook wel omschreven in termen van 'goed voorraadbeheer' van de voorraden economisch kapitaal,

ecologisch kapitaal en sociaal kapitaal. Het 'kapitaalbeheer' is voor Oosterhorn van groot belang, er moet rekening worden gehouden met de balans tussen economisch, sociaal en ecologisch kapitaal. Bij de duurzame ontwikkeling van Oosterhorn wordt gestreefd naar een goed evenwicht van de instandhouding van de Waddenzee, de industrie en het woonmilieu in Delfzijl, waarbij een gelijktijdige ontwikkeling van natuur, industrie en woonklimaat op basis van de duurzaamheidbeginselen mogelijk moet zijn. De aanpak is gericht op het gezamenlijk oplossen van problemen, waarbij recht wordt gedaan aan het belang van de verschillende belanghebbenden.

Duurzame ontwikkeling op Oosterhorn
Om (nu en in de toekomst) tot een duurzame ontwikkeling van Oosterhorn te komen moet worden ingezet op de ontwikkeling van de drie kapitalen:

- Economisch kapitaal: bedrijvigheid, werkgelegenheid, infrastructuur en vestigingsklimaat.
- Ecologisch kapitaal: energie(verbruik) op basis van hernieuwbare grondstoffen (zoals biomassa), ketenbeheer (uitbreiding Utilitaire Faciliteiten Oosterhorn (UFO), groene chemie, biomassa, MERA en ruimtegebruik.
- Sociaal kapitaal: scholing, kennisontwikkeling, sociale veiligheid, aantrekkelijkheid terrein, bereikbaarheid, leefbaarheid omgeving en externe veiligheid.

In het MER zal aan bovenstaande kapitaal naast de normaliter in MER'en betrokken milieuaspecten van fysieke aard aandacht worden besteed.

3.2 Inrichtingsalternatieven

In het MER worden alternatieven met elkaar vergeleken. Hierbij gaat het om alternatieven voor de inrichting van het gebied, immers de locatie staat niet ter discussie. Onderstaand wordt een drietal inrichtingsalternatieven beschreven. Voor alle alternatieven geldt dat binnen het terreinoppervlak variaties mogelijk zijn ten aanzien van bijvoorbeeld de situering van bedrijven, afhankelijk van de verschillen in zwaarte van milieucategorieën. Uitgangspunt voor alle alternatieven is de realisatie van de plannen van de Ontwikkelingsschets, doorontwikkeling van het bedrijventerrein Oosterhorn. Daarbij worden de in de tijd verder gelegen onderdelen op een globalere wijze beschreven qua effecten dan de binnen de bestemmingsplanperiode gelegen onderdelen.

Naast de inrichtingsalternatieven voor het bedrijventerrein, is sprake van het eventueel verplaatsen van de zeesluizen. Voor de locatie van nieuwe zeesluizen is een drietal varianten uitgewerkt in de Ontwikkelingsschets (zie ook paragraaf 3.3). De varianten worden bij alle alternatieven beschreven. Echter, qua effecten zal de beschrijving globaler zijn.

Alternatief 1, rood scenario
In het eerste alternatief worden de plannen zoals die er tot nu toe zijn, gehandhaafd. De plannen zijn gericht op een groot bedrijventerrein voor zware industrie en havengebonden activiteiten. De oppervlakten die eerder zijn genoemd worden aangehouden: dit houdt in dat circa 900 hectare niet meer uitgeefbaar terrein (infrastructuur en bedrijven) wordt bestemd en dat circa 346 hectare nog wordt ontwikkeld als bedrijventerrein. Circa 90 hectare kan hier op termijn bijkomen door de ontmanteling van slibdepots. Aandacht wordt besteed aan de fasering tot 2015.

Dit alternatief voldoet aan het rijks-, provinciaal- en gemeentelijk beleid ten aanzien van de beschikbaarheid van bedrijventerreinen en betekent een continuering van de tot nu toe gevolgde aanpak en werkwijze. Vooruitlopend op de resultaten van het MER kan worden aangenomen dat de geconstateerde natuurwaarden in het gebied zullen worden aangetast en dat compensatie hiervoor moet worden gezocht in de omgeving. In het MER zal nader worden ingegaan op de aard van de natuurwaarden.

Alternatief 2, rood-groen scenario
In alternatief 2 wordt uitgegaan van een zodanige inrichting van het bedrijventerrein dat de bestaande natuurwaarden zoveel mogelijk worden ontzien. Dit alternatief betekent dat de natuurwaarden in het gebied behouden blijven ten koste van een deel van het oorspronkelijk geplande oppervlak aan bedrijventerrein. Geschat wordt dat naast de hectares aan bestaand bedrijventerrein, in dit alternatief het oppervlak aan nieuw te ontwikkelen bedrijventerrein circa 336 tot 386 hectare (uitgeefbaar) bedraagt. Daarnaast zal naar verwachting circa 50 tot 100 hectare als natuur worden bestemd.

Alternatief 3, groen scenario
In alternatief 3 wordt gestreefd naar een inrichting die is afgestemd op de berekende behoefte aan bedrijventerrein, inclusief de ijzeren voorraad. In de Ontwikkelingsschets is aangegeven dat de laatste jaren gemiddeld 6,3 hectare per jaar is uitgegeven. Het aanbod (direct uitgeefbaar) is momenteel circa 346 hectare. Bij een gelijkblijvende behoefte, betekent dit dat er tot 2050 jaar nog circa 280 hectare nodig is en gedurende de bestemmingsplanperiode van 10 jaar circa 63 hectare. Ook de cijfers van het CPB zoals opgenomen in de Ontwikkelingsschets wijzen in dezelfde richting. In alternatief 3 wordt circa 63 hectare bestemd als te ontwikkelen bedrijventerrein. De overige 283 hectare wordt anders bestemd (bijvoorbeeld agrarisch, depot, natuur; afhankelijk van huidig gebruik).

3.3 Varianten zeesluizen

In de Ontwikkelingsschets wordt uitgegaan van volledige benutting van het bedrijventerrein. Daarnaast wordt in de Ontwikkelingsschets ingegaan op de zeesluizen. In de periode 2015 – 2020 dienen in Delfzijl de huidige schutsluizen Farmsum vervangen te zijn om te kunnen voldoen aan dezelfde eisen (als die) van de aansluitende vaarweg Lemmer – Delfzijl. Daardoor kan dan ook het voortschrijdende capaciteitsverlies als gevolg van een optredende verlaging van het schutpeil worden gecompenseerd. Zie voor een nadere toelichting bijlage 8.

Voor de inrichting van het bedrijventerrein is wellicht sprake van verplaatsing van de zeesluizen.
In de Ontwikkelingsschets is hiervoor uitgegaan van drie hoofdvarianten:
1. de nieuwe zeesluizen worden op globaal dezelfde plaats als de oude neergelegd;
2. de nieuwe zeesluizen worden oostelijk op het terrein gepositioneerd en ook de Oosterhornhaven wordt verplaatst;
3. de nieuwe zeesluizen worden buitendijks bij de schermdijk neergelegd.

Deze drie varianten uit de Ontwikkelingsschets worden als uitwerkingsvarianten meegenomen in het MER voor Oosterhorn. Het verplaatsen van de zeesluizen heeft echter grote gevolgen voor de effectbeschrijving. Omdat dit onderdeel op de langere termijn speelt (en de uitwerking van varianten 2 en 3

wellicht m.e.r.-plichtige activiteiten omvat), worden de effecten als gevolg van de varianten op een globalere wijze beschreven dan de binnen de bestemmingsplanperiode gelegen onderdelen. In het MER worden voor alle drie alternatieven op globaal niveau ook de effecten bepaald die de varianten 1, 2 en 3 teweegbrengen. De uitwerkingsvarianten zijn weergegeven in onderstaande figuren.

Figuur 3.1 ***Variant 1***

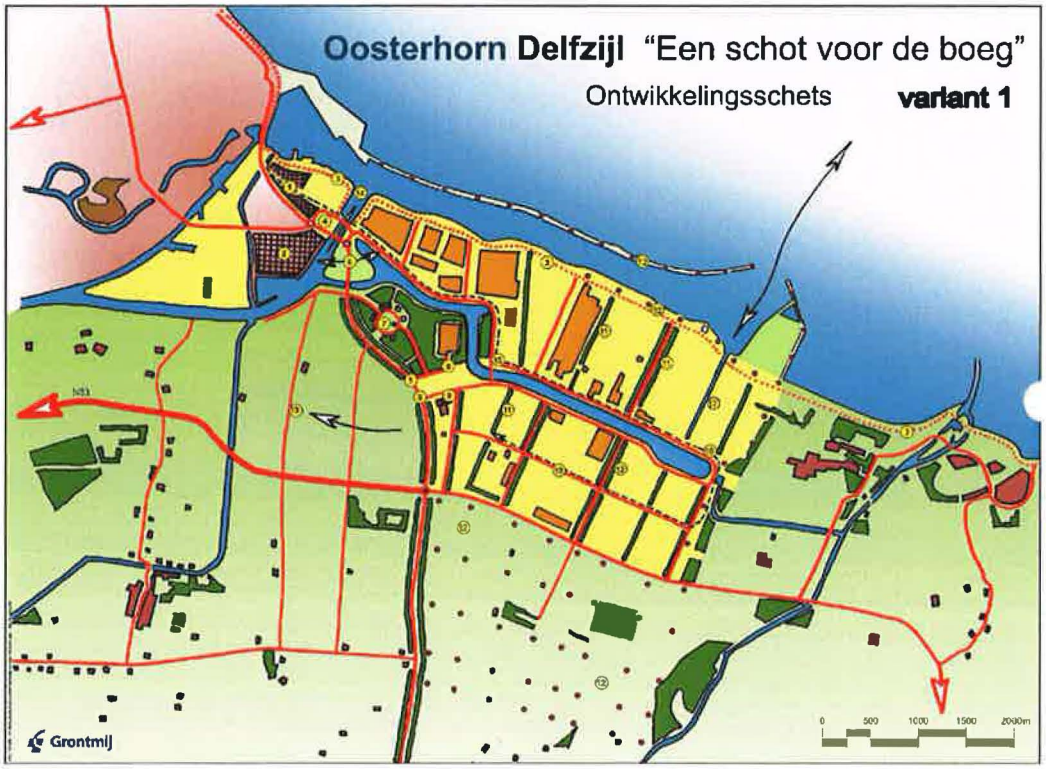

Figuur 3.2 ***Variant 2***

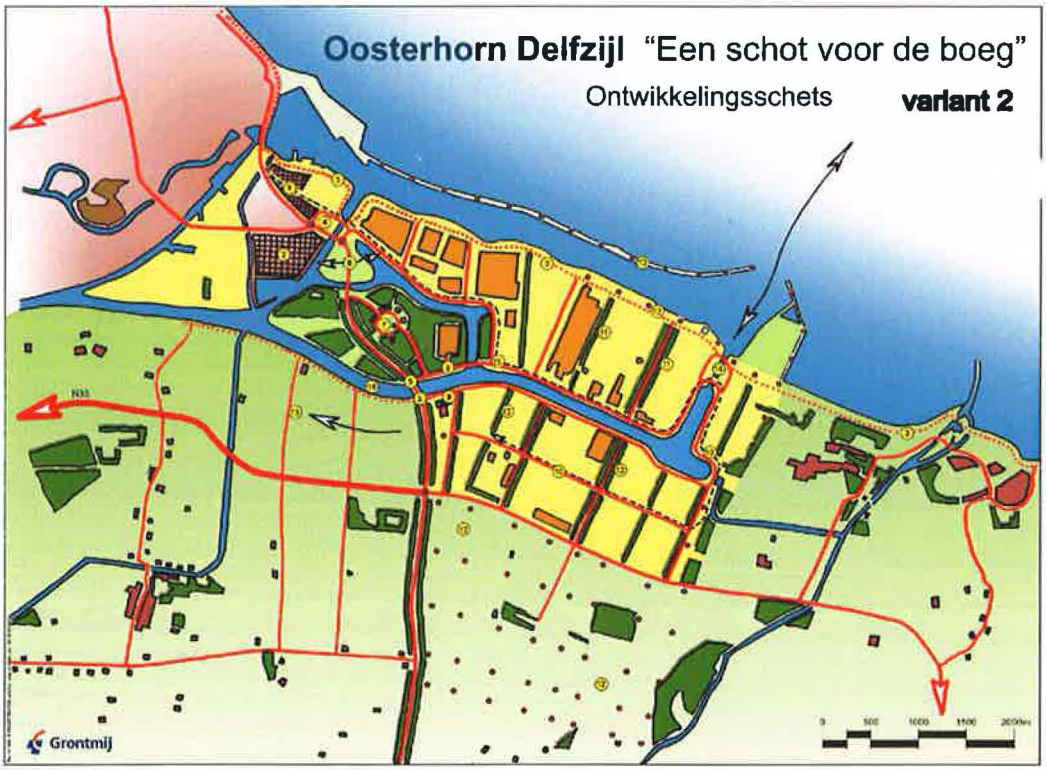

Figuur 3.3 Variant 3

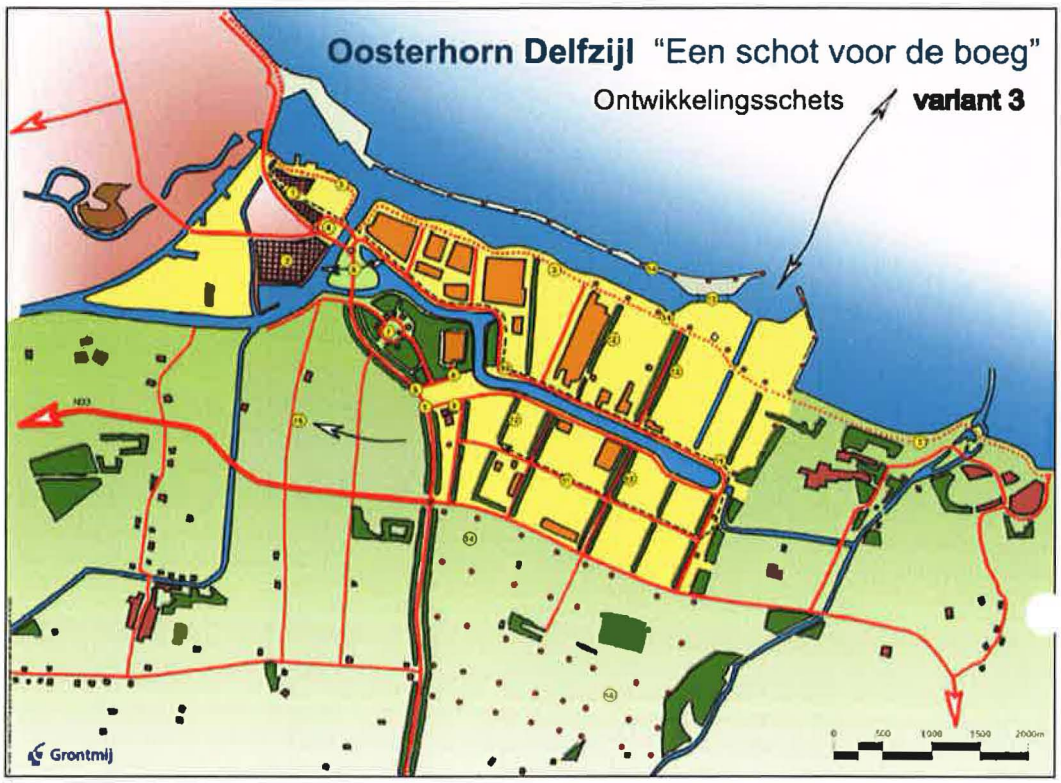

3.4 Nulalternatief

Het Nulalternatief is normaal gesproken de situatie waarbij de voorgenomen activiteit niet wordt uitgevoerd. Dit is dus de situatie die ontstaat als verschillende autonome ontwikkelingen plaatsvinden. De autonome ontwikkeling is de situatie die op termijn ontstaat als gevolg van vastgesteld beleid en/of natuurlijke processen. De nulsituatie vormt de referentiesituatie voor het beschrijven en beoordelen van de alternatieven/inrichtingsvarianten inclusief de autonome ontwikkelingen, waarbij wordt uitgegaan van het realiseren van de voorgenomen activiteit, het ontwikkelen van bedrijventerrein Oosterhorn. Aangezien het plangebied Oosterhorn reeds is bestemd als bedrijventerrein (in verouderde planologische regelingen) zal bij autonome ontwikkelingen het gehele gebied worden ontwikkeld als bedrijventerrein. Het Nulalternatief zou in dat geval gelijk worden gesteld aan alternatief 1, aangezien zowel in de nulsituatie als in alternatief 1 wordt uitgegaan van de ontwikkeling van het totale gebied als bedrijventerrein voor zware industrie en havengebonden activiteiten.

Voor het Nulalternatief wordt in het MER dan ook doorzetting conform de huidige situatie beschouwd: geen ontwikkeling van nieuw bedrijventerrein ten opzichte van nu. De huidige situatie vormt dan de referentie voor de beschrijving van de effecten.

3.5 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het MMA is het alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast en de beoogde doelstellingen kunnen worden gerealiseerd. Het MMA geeft de meest positieve en minst negatieve milieueffecten weer. In het MER zal het MMA worden bepaald aan de hand van de beoordeling van de inrichtingsalternatieven. Op basis van de

effectanalyse en mogelijk mitigerende of compenserende maatregelen wordt bezien waar mogelijk milieuwinst te behalen valt.

3.6 Voorkeursalternatief

Na onderlinge vergelijking van de effecten van de in dit hoofdstuk aangegeven alternatieven, kan het voorkeursalternatief van de initiatiefnemer worden uitgewerkt. Het voorkeursalternatief is het alternatief dat voldoet aan de doelstellingen van de initiatiefnemer en dat door hen ook financieel, bestuurlijk en maatschappelijk haalbaar wordt geacht en waarbij duurzaamheid een nadrukkelijke aandacht heeft.

Vooralsnog streeft de initiatiefnemer naar een voorkeursalternatief waarin de plannen zoals deze zijn opgenomen in de Ontwikkelingsschets worden ontwikkeld. Het voorkeursalternatief vormt de basis voor de uitwerking van de ruimtelijke ordeningprocedure die is gekoppeld aan de m.e.r.-procedure: het (voorontwerp) bestemmingsplan.

Zeesluizen

4 Bestaande situatie en te beschrijven milieueffecten

In dit hoofdstuk wordt een schets gegeven van de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen in het gebied. Ingegaan wordt op de milieuaspecten natuur, bodem en water, landschap, cultuurhistorie en archeologie, geluid, lucht en veiligheid. Gestart wordt met een beschrijving van de ruimtelijke situatie van het plan- en studiegebied in algemene zin. De functies en ontwikkelingen rondom het gebied komen hierbij aan de orde. Daarnaast wordt aandacht besteed aan infrastructuur en mobiliteit. Waar mogelijk worden autonome ontwikkelingen apart vermeld.

4.1 Ruimtelijke situatie

In het plangebied is een divers aantal functies aanwezig. Deze zijn in hoofdstuk 2 grotendeels genoemd en toegelicht. De ruimtelijke situatie zoals die aanwezig in de omgeving van het plangebied wordt hier beschreven.

Ten noorden van het plangebied ligt de Eems (Waddenzee). Deze vormt de toegang tot de Noordzee. Ten zuiden en zuidoosten van het plangebied ligt hoofdzakelijk agrarisch gebied met verspreid liggende boerderijen en woningen. Momenteel is het Windmolenpark Delfzijl-Zuidoost volop in ontwikkeling. Enkele windturbines zijn reeds geplaatst en er worden er in de toekomst meer gebouwd. Momenteel wordt een onderzoek uitgevoerd naar de plaatsingsmogelijkheden van windmolens op Oosterhorn, waarbij windmolens op de schermdijk en de zuidelijke windmolens niet worden betrokken. Deze kennen een apart bestemmingsplan, waarvan de schermdijk later in het bestemmingsplan Oosterhorn wordt opgenomen. De studie richt zich op draagvlak, economische en sociale mogelijkheden en ook (globaal) op de consequenties naar de omgeving in brede zin. In het MER worden de resultaten van de studie betrokken.

Ten westen van het plangebied ligt het centrum van Delfzijl en ten oosten liggen Borgsweer en Termunten. Het plangebied wordt ontsloten door de Oosterveldweg (N362/N991) en de Kloosterlaan vanuit het zuiden. De Kloosterlaan loopt verder door het plangebied en gaat over in de Oosterhorn, die samen met de weg Oosterwierum de contouren volgt van het Oosterhornkanaal. De zuidgrens wordt gevormd door de Warvenweg/N992. In het zuidelijke deel ligt de Oosterlaan en in het noordelijke deel loopt de Valgenweg die Oosterhorn ontsluit met Termunterzijl en Termunten.

Oosterhorn is tevens goed bereikbaar over water via het Oosterhornkanaal richting de Eems. Via het Eemskanaal kunnen goederen over water worden vervoerd richting Groningen en verder het binnenland in. Oosterhorn is eveneens goed bereikbaar via het spoor. In bijlage 3 is de ontsluiting weergegeven. Over het plangebied ten noorden van het Oosterhornkanaal ligt een goederenspoorlijn die via het station van Delfzijl het binnenland ingaat.

In het MER wordt nader ingegaan op de ruimtelijke situatie en het aspect verkeer en infrastructuur.

Te verwachten milieueffecten
De effectbeschrijving in het MER zal zich voornamelijk richten op de effecten van de alternatieven op de ruimtelijke functies in en rondom het plangebied. Ten aanzien van de ruimtelijke situatie zullen in het MER de effecten worden beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- woningen;
- landbouw;
- industrie;
- infrastructuur/verkeer.

4.2 Natuur

Niet in gebruikgenomen delen van het plangebied waren voorheen in gebruik als agrarische grond. Delen van het terrein zijn destijds aan de agrarische functie onttrokken en sindsdien niet bewerkt. Hierdoor heeft een deel van het plangebied zich in de loop der jaren ontwikkeld tot een gebied met ecologische waarden. Een vegetatieverkenning [Natuurwaarden Oosterhorn, Grontmij, 2004] heeft uitgewezen dat zich in het gebied een grote oppervlakte schrale graslanden heeft ontwikkeld. Tevens zijn vegetaties aangetroffen die vallen onder de Flora- en Faunawet en voorkomen op de Rode Lijst. Uit de vegetatieverkenning komt naar voren dat de florawaarden vooral betrekking hebben op het noordoostelijke en oostelijke deel van het terrein. Vooralsnog wordt geschat dat het een oppervlakte betreft van circa 50 tot 100 hectare.

De vegetatietypen die zijn onderscheiden in het plangebied zijn: grasland, akker, rietland en ruigte, vegetatie met dominantie van duinriet, zilte vegetaties, bos, water en slootvegetaties. De aangetroffen vegetaties zijn in combinatie met het afwisselende karakter en de relatieve rust (er vindt slechts op bepaalde plaatsen verstoring plaats door mensen) aantrekkelijk voor zoogdieren en vogels. Hierbij ligt het accent van de faunistische waarde zeer waarschijnlijk bij vogels.

Overigens grenst het plangebied Oosterhorn aan het Eems-Dollard estuarium. Deze kent een dubbele Europese status (Wetland, Natura 2000, Vogel- en Habitatrichtlijn). Het is verplicht om activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied op hun gevolgen voor dat gebied te beoordelen. Het maakt daarbij niet uit of deze activiteiten in of buiten het richtlijngebied zijn gelegen.

Schrale mosrijke vegetatie en rietruigte in het plangebied

In het MER worden de ecologische waarden in het plangebied beschreven aan de hand van een natuurtoets. Hierbij zal aandacht worden besteed aan biodiversiteit , de aanwezige flora en fauna, met name vogels.

Te verwachten milieueffecten
Effecten op natuurwaarden zijn vooral te verwachten bij de alternatieven waarin geen rekening wordt gehouden met de aanwezige natuurwaarden, maar waarin het totale plangebied wordt ontwikkeld als bedrijventerrein. Ecohydrologische effecten zijn vooral te verwachten bij de varianten waarbij de zeesluizen worden verplaatst en nieuwe watergangen worden gegraven. In de effectbeschrijving in het MER wordt ingaan op de effecten van de ontwikkelingen op de florawaarden in het noordoostelijk en oostelijk gelegen deel van het terrein en globale ecohydrologische effecten. Tevens worden de effecten beschreven op de natuurwaarden in het overige deel van het plangebied en de directe omgeving.

In het MER worden ten aanzien van natuur de effecten op biodiversiteit, flora en fauna beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:
- biotoopverlies;
- verstoring;
- versnippering;
- verdroging;
- ecohydrologie.

Afhankelijk van de effecten kan worden aangegeven op welke gronden een passende beoordeling wordt uitgevoerd. De passende beoordeling wordt betrokken in het MER.

4.3 Bodem en water
Alhoewel Oosterhorn in het verleden is bestemd als bedrijventerrein, zijn grote gedeelten nooit als zodanig ingevuld en hebben een verleden van langdurige braakligging. Delen van de terreinen zijn opgespoten met divers materiaal, variërend van zeer voedselarm en zuur zand tot kleiachtig materiaal. De oorspronkelijke bodem bestaat grotendeels uit zeekleigronden met ten zuiden van het plangebied enkele veengronden (zie bijlage 4).

In het plangebied is momenteel circa 90 hectare ingericht en in gebruik als slibdepot (zie bijlage 2). In de toekomst zal in toenemende mate (verontreinigd) havenslib op land moeten worden opgeslagen. Dat betekent dat een gedeelte van het industriegebied als slibdepot moet worden gereserveerd. Tevens is op diverse bedrijfslocaties op Oosterhorn sprake van bodemverontreiniging.

Het plangebied is voorzien van veel open(baar) water. Aan de noordzijde grenst het gebied aan de Eems. Dit gedeelte, gelegen buiten de schermdijk, wordt als deel van de Eems (Waddenzee) onder de werking van de PKB gebracht. Het Zeehavenkanaal is een belangrijke scheepvaartroute van en naar de haven en het Eemskanaal. Het kanaal staat in open verbinding met de zee. Landwaarts wordt dit Zeehavenkanaal begrensd door de zeedijk, welke een belangrijke zeewering vormt voor het achterliggende gebied, Oosterhorn. Binnen het plangebied ligt het Eemskanaal met de zeesluizen. Hier sluit de Oosterhornhaven op aan. Deze vormt een belangrijke functie voor de bereikbaarheid per schip van de verschillende clusters. De Oosterhornhaven heeft

oostelijk een (sluis)verbinding met het Termunterzijldiep. Tevens ligt binnen het plangebied een aantal hoofdwatergangen.

In het MER wordt nader ingegaan op het aspect bodem en water. Tevens worden de waterhuishoudkundige aspecten beschreven en afgewogen ten behoeve van de watertoets.

Te verwachten milieueffecten
Om het terrein te ontwikkelen als bedrijventerrein is sprake van effecten ten aanzien van de bodemopbouw. Het terrein moet bouwrijp worden gemaakt en gedraineerd. Als gevolg van de ontwikkeling, het terrein inrichten als bedrijventerrein en het al dan niet verplaatsen van de zeesluizen in de verdere toekomst inclusief aanleg of wijziging watergangen, spelen met name effecten op de oppervlaktewaterhuishouding, zettingen en geohydrologische aspecten een rol.

In het MER worden ten aanzien van bodem en water de effecten beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:
- vrijkomend/benodigd bodemmateriaal;
- bodemkwaliteit;
- grondwaterstroming;
- grondwaterkwaliteit;
- oppervlaktewaterkwaliteit;
- wijziging in de waterhuishouding.

4.4 Landschap, cultuurhistorie en archeologie

Het plangebied hoort bij het stedelijke gebied van Delfzijl. Ten zuiden en ten oosten van Oosterhorn bevinden zich grootschalige open akkerbouwgebieden [De toestand van natuur en landschap in de provincie Groningen 2002, provincie Groningen, 2003].

Het gebied maakt deel uit van het vroegere wierdenlandschap en is daarmee archeologisch en cultuurhistorisch van grote betekenis. Conform het Verdrag van Malta dienen archeologische waarden te worden gespaard, ondanks dat het gebied grote veranderingen heeft ondergaan door de industrialisatie. Het gedeelte ten zuiden van het Oosterhornkanaal behoort tot het oude kwelderlandschap. Het Rijksinstituut voor Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) heeft een indicatieve kaart van archeologische waarden (IKAW) opgesteld. Het grootste deel van het plangebied is op de IKAW aangeduid met een middelhoge tot hoge waarde (zie figuur 4.1).

Uitgangspunt van het Verdrag van Malta is behoud van het archeologische erfgoed. Dit betekent dat een archeologisch vooronderzoek noodzakelijk is, om de hoogte van de archeologische waarden vast te stellen indien het bodemarchief voor zwaarwegende maatschappelijke belangen wordt aangetast. In en in de omgeving van het plangebied liggen enkele cultuurhistorische elementen. Deze zijn in figuur 4.1 in de IKAW opgenomen (rood, met nummers) en worden in tabel 4.1 nader toegelicht.

Figuur 4.1 ***Indicatieve kaart van archeologische waarden (IKAW)*** *(bron: ROB, Archis II)*
Rood: *hoge waarde,* ***Oranje:*** *middelhoge waarde,* ***Geel:*** *lage waarde*

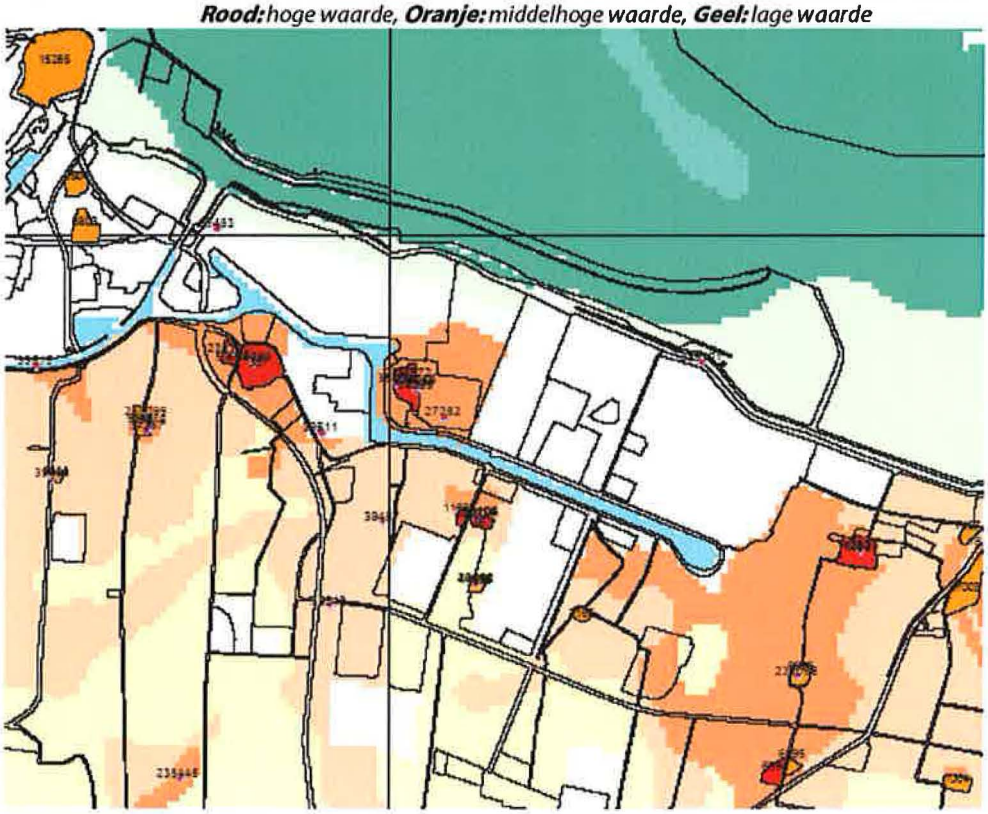

Tabel 4.1 ***Cultuurhistorische/archeologische elementen*** *(bron: Van Werven, 2005)*

Wierden	Kenmerken
Weiwerd	Grenzend aan het plangebied Oosterhorn ligt Weiwerd. Deze wierde is archeologisch beschermd. De nadruk wordt gelegd op bescherming van waardevolle elementen en het vervallen van de woonfunctie van dit voormalige dorp.
Heveskes	De wierde van Heveskes is voor een klein deel afgegraven. Van de oude wierdestructuur resten nog: 1. delen van de ringsloot; 2. het kerkhof; 3. het ten zuiden aangrenzende omgrachte erf van de voormalige pastorie. Van de bebouwing rest een grote schuur en de middeleeuwse kerk. Het kerkje is aangewezen als rijksmonument en is onlangs gerestaureerd. In 1993 werd het middeleeuwse steenhuis op de wierde onderzocht. In 1996 en 1997 werd op de wierde op verschillende plaatsen middeleeuws en post middeleeuws materiaal gevonden. Het steenhuis en de kerk dateren uit de 12e/13e eeuw. De wierde dateert van omstreeks het begin van de jaartelling. De grond waarop kerkje en kerkhof zijn gelegen is aangewezen als beschermd archeologisch monument. Van belang is dat kerkje en kerkhof als cultuurhistorisch waardevol blijven bestaan.
Akkemaheerd-oost; Heveskesklooster	Dit gebied ligt ten oosten van de Kloosterlaan aan de zuidkant van de Oosterhornhaven. Het omvat een gedeelte van een dorpswierde met de resten van een klooster. Het klooster dateert uit 1319 en is in 1586 door brand verwoest. De wierde dateert uit de 1e en 2e eeuw na Chr. Bij opgravingen zijn een hunebed en een steenkist ontdekt. Deze zijn inmiddels elders ondergebracht. De wierde met een hoogte van 2.40 m boven NAP is plaatselijk afgegraven voor de aanleg van een weg. Het gebied is een terrein van zeer hoge archeologische waarde en als zodanig beschermd.
Akkemaheerd-zuidoost; Heveskesklooster	Dit gebied is het westelijk deel van de wierde en een klooster te Heveskesklooster (zie hierboven). Het gebied is een terrein van zeer hoge archeologische waarde en als zodanig beschermd.

Wierden	Kenmerken
Kloosterlaan	Het gebied aan de oostkant van de Kloosterlaan omvat een huiswierde met een oppervlakte van ongeveer 20/30 bij 40/50 meter. De hoogte boven de omgeving bedroeg in 1995 maximaal 1 meter, oost-west verlopend. De wierde was in 1995 ook herkenbaar als een donker omgeploegde verkleuring. In 1995 en 1998 zijn vondsten gedaan, waaronder veel aardewerk uit de Late IJzertijd en de (waarschijnlijk) vroege middeleeuwen. Het terrein is van hoge archeologische waarde.
Oterdumerwarven	Oterdumerwarven is een huiswierde. Het is een lage maar duidelijke hoogte waarop een boerderij met aangebouwde schuur is gelegen. Ook ten westen hiervan liggen nog een boerderij en een woning op twee hoger gelegen terreingedeelten. Het terrein is van hoge archeologische waarde.
Oterdum	Het dorpje Oterdum is in zijn geheel verdwenen. De restanten van het vroegere kerkhof bestaande uit de graven met grafstenen zijn echter bewaard en hebben een plaats gekregen in de op deltahoogte gebrachte zeedijk.

Te verwachten milieueffecten

De beleving van het bedrijventerrein richt zich vooral op waarneming. In het MER wordt dan ook voornamelijk ingegaan op de visueel-ruimtelijke structuur van het gebied, het ruimtelijke beeld en de aanwezigheid van cultuurhistorische/archeologische waarden. De inpassing van het bedrijventerrein in de visueel-ruimtelijke structuur van de omgeving is van belang. De omgeving wordt thans voornamelijk bepaald door de openheid van het landschap en de aanwezige grootschalige industriële bebouwing. Daarnaast is de mate van zichtbaarheid van de industrie en het verdwijnen van kenmerkende elementen relevant. Bij de varianten waarbij de zeesluizen worden verplaatst en watergangen worden aangelegd/gewijzigd is tevens sprake van effecten op archeologische en cultuurhistorische waarden. Hierop zal (globaal) worden ingegaan.

In het MER worden de effecten op landschap, cultuurhistorie en archeologie dan ook beoordeeld aan de hand van de volgende criteria:

- visueel-ruimtelijke structuur;
- ruimtelijk beeld;
- cultuurhistorische en archeologische elementen.

Kerkhof van Hevekes met doorkijk naar het Chemiepark van Oosterhorn

4.5 Gezondheid: onderdeel geluid

Eén van de belangrijke milieuaspecten is geluid. Geluidgevoelige objecten in de omgeving van het plangebied Oosterhorn zijn nabij gelegen woningen (woonwijk Farmsum van Delfzijl ten zuidwesten van Oosterhorn, Weiwerd, Borgsweer en woningen ten zuiden van Oosterhorn). Daarnaast speelt geluid een rol ten aanzien van nabijgelegen natuurgebieden in de omgeving.

Voor Oosterhorn is een geluidzone vastgesteld door Gedeputeerde Staten van Groningen (zie figuur 4.2 en bijlage 9 voor het havengebied). Het bevoegd gezag voor de handhaving van deze zones is de gemeente Delfzijl. Deze zone geeft de maximale geluidbelasting aan van alle bedrijven op een terrein opgeteld (de cumulatieve geluidbelasting), in plaats van dat per bedrijf afzonderlijk de geluidbelasting wordt beoordeeld. Voor het deel van het bedrijventerrein dat nog niet als zodanig is ingericht, is rekening gehouden met een ruimtelijke geluidreservering voor 'zware' categorie bedrijvigheid. Per hectare is een aantal decibel gereserveerd voor toekomstige bedrijvigheid (112/107 dB(A)). [Rapport van de werkgroep geluidzonering Delfzijl, provincie Groningen 1990 en geluidzonering, gemeente Delfzijl, 2005].

In het MER wordt ingegaan op de geluidbelasting van het bedrijventerrein op de omgeving, ten aanzien van de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen.

Te verwachten milieueffecten

Realisatie/ontwikkeling van een bedrijventerrein leidt tot een toename van de geluidbelasting in de omgeving als gevolg van industriële bronnen. Daarnaast speelt de toename van verkeersstromen van en naar het gebied een rol. In het MER worden de effecten van de alternatieven ten aanzien van het industriegeluid en verkeerslawaai geanalyseerd.

Figuur 4.2 ***Geluidcontouren Oosterhorn*** *(bron: gemeente Delfzijl)*

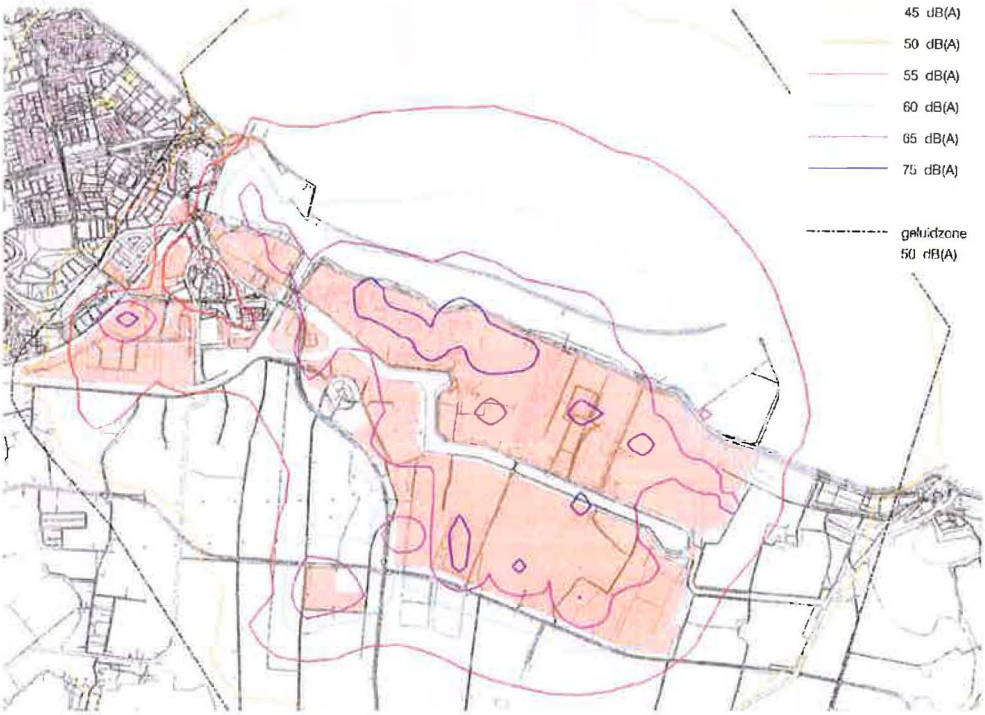

4.6 Gezondheid: onderdeel lucht

In het Besluit luchtkwaliteit zijn de normen opgenomen waaraan de kwaliteit van lucht moet voldoen. Het Besluit is de landelijke vertaling van de Europese richtlijnen voor de luchtverontreinigende stoffen zwaveldioxide, stikstofdioxide en stikstofoxide, voor fijn stof en voor lood. Ook bevat het Besluit richtlijnen voor beheer van de luchtkwaliteit en een rapportageverplichting. In het MER wordt aangegeven of de ontwikkeling van Oosterhorn in lijn is met het Besluit luchtkwaliteit en de daarin genoemde normen. Vooral de individuele emissies van stoffen en geur door bedrijven volgens de NeR (Nederlandse Emissie Richtlijn Lucht) en de omliggende wegen spelen hierbij een rol (emissies, immissies van het verkeer). Daarnaast zijn bestaande achtergrondconcentraties van belang.

De luchtkwaliteit in het industriegebied van Delfzijl wordt bepaald door de regionale achtergrondconcentraties en de bijdrage van lokale bronnen, zoals het lokale verkeer en de activiteiten op het bedrijventerrein. In 2004 is door TNO een onderzoek uitgevoerd naar een aantal luchtverontreinigende componenten in de omgeving van het industriegebied Delfzijl. Het doel van het onderzoek was inzicht te geven in de concentraties vluchtige koolwaterstoffen (VOC), zwavelwaterstof (H_2S) en zwaveldioxide (SO_2) en de bijdrage van de lokale bronnen.

In het onderzoek is het volgende geconcludeerd:

- de gemeten concentraties van VOC en H_2S waren over het algemeen laag;
- de hoogste jaargemiddelde concentratie van SO_2 ligt in de orde van grootte van de grenswaarde (MTR = 20 µg/m^3 wettelijke grenswaarde);
- de MTR-waarden of grenswaarden worden niet overschreden;
- de achtergrondconcentratie van benzeen bedraagt circa 0.8 – 0.9 µg/m^3;
- activiteiten bij een aardgaswininstallatie waar metingen zijn uitgevoerd leiden niet tot een waarneembare bijdrage aan de koolwaterstofniveaus in de omgeving;
- de achtergrondconcentratie SO_2 ligt in de orde van 2 - 3 µg/m^3. in de omgeving van Aldel en ESD zijn de concentraties hoger en is de bijdrage van lokale emissies 5 – 15 µg/m^3;
- de achtergrondconcentratie van H_2S ligt in de orde van 0.1 – 0.2 µg/m^3. In de woonkernen en langs de Eems zijn de concentraties hoger en bij ESD is de bijdrage 0.5 – 1 µg/m^3;
- de emissie van H_2S door ESD wordt geschat op 7 $^+/_-$ 1.5 ton per jaar.

[Onderzoek naar een aantal luchtverontreinigende componenten in de omgeving van het industriegebied Delfzijl, TNO, 2004].

In de huidige situatie van het MER zal nader worden ingegaan op de bestaande luchtkwaliteit van Oosterhorn ten aanzien van de stoffen uit het Besluit luchtkwaliteit: zwaveldioxide, stikstofdioxide, stikstofoxide, fijn stof en lood.

Te verwachten milieueffecten

Ontwikkeling van het bedrijventerrein betekent dat er emissies plaatsvinden door de bestaande en toekomstige industrie en door het wegverkeer en scheepvaartverkeer. De luchtkwaliteit en –emissies voor de verschillende alternatieven zijn op voorhand moeilijk in te schatten of te berekenen, aangezien nog niet bekend is welke bedrijven zich in de toekomst op het terrein

zullen vestigen en hoe het verkeer toeneemt. Indicatief wordt in het MER de luchtkwaliteitsituatie anno 2005 evenredig vertaald naar een luchtkwaliteitsituatie voor de alternatieven. In het MER worden de alternatieven aan de hand van de verwachting van de toekomstige luchtkwaliteit beoordeeld en met elkaar vergeleken.

4.7 Gezondheid: onderdeel veiligheid

Momenteel werkt gemeente Delfzijl aan het externe veiligheidsbeleid in Delfzijl. Het rapport "Richting aan risico's" is in concept klaar, maar nog niet formeel vastgesteld. De externe veiligheid richt zich op de veiligheidsaspecten van de ruimtelijke ordening in relatie tot de beheersing van de risico's die samenhangen met het gebruik van gevaarlijke stoffen. In de gemeente Delfzijl zijn ruim 60 bedrijven gevestigd die onder BEVI (Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen, van 27 oktober 2004) als risicovol bedrijf moeten worden aangemerkt. Hiervan liggen veruit de meeste risicobronnen op Oosterhorn. Op basis van normen zoals opgenomen in de BEVI, bevinden zich echter geen wettelijke knelpunten op Oosterhorn.

De risicobronnen die zich in het plangebied bevinden, zijn:

- Akzo;
- Delamine;
- PVC fabriek;
- Energiecentrale;
- Magnesiumfabriek.

Het zijn bedrijven waar met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen wordt gewerkt. In figuur 4.3 zijn de bedrijven op kaart weergegeven.

Figuur 4.3 ***Risicobronnen en toekomstmogelijkheden*** *(bron: gemeente Delfzijl 'Richting aan risico's', DHV, 2005)*

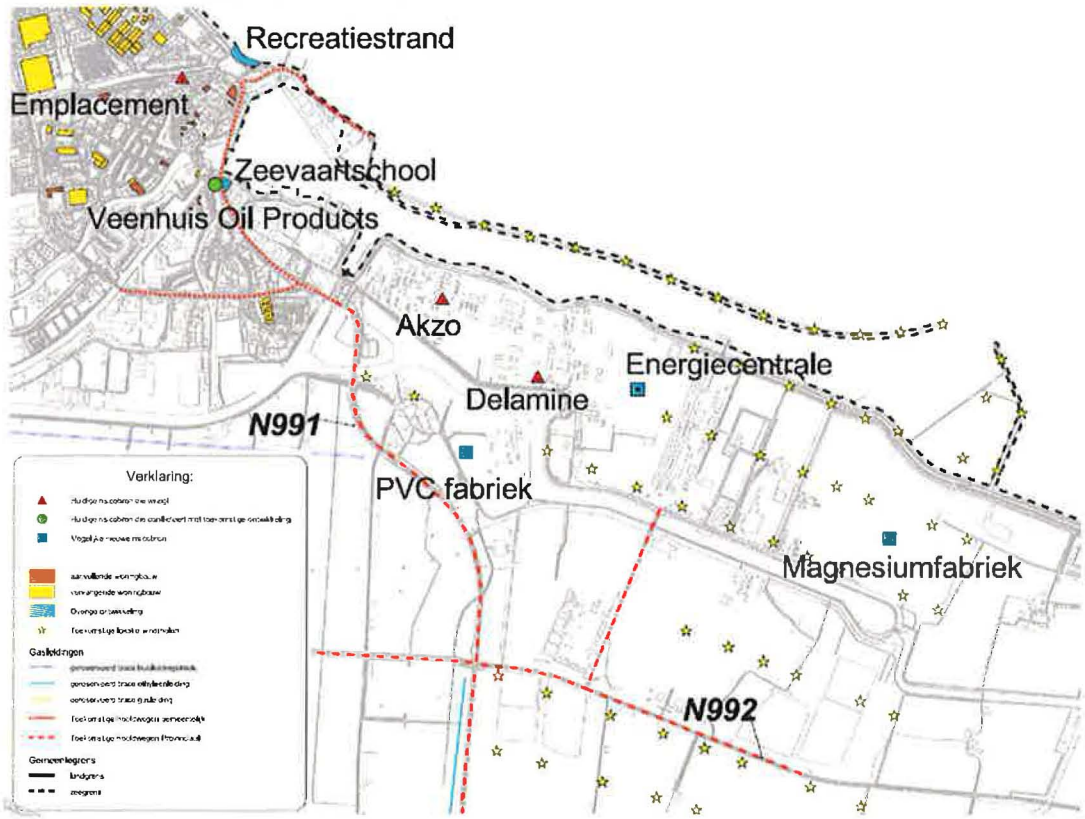

Deze bedrijven zijn tevens voorzien van een veiligheidscontour. Deze veiligheidscontouren zijn samengesteld op basis van het Plaatsgebonden Risico (PR). Dit is de kans per jaar dat een persoon dodelijk wordt getroffen als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen een inrichting, indien deze persoon onafgebroken en onbeschermd op een plaats buiten de inrichting zou verblijven. ($PR=10^{-6}$). De veiligheidscontouren zijn weergegeven in figuur 4.4. Bedrijven die vallen onder BEVI moeten zich bij voorkeur vestigen op Oosterhorn. [Richting aan risico's, DHV, 2005].

Voorts spelen bij externe veiligheid tevens de volgende zaken een rol:
- in het plangebied aanwezige aardgas- en transportleidingen;
- transport van gevaarlijke stoffen.

In het MER wordt ingegaan op het plaatsgebonden- en groeprisico en de bestaande externe veiligheidscontouren van bedrijven en leidingen.

Te verwachten milieueffecten
In het MER worden de effecten van de ontwikkeling van Oosterhorn op mogelijke hinder en/of gevaar voor de omgeving bepaald. Er worden geen expliciete toetsingscriteria beschouwd op bestemmingsplanniveau. Dit aspect komt aan de orde bij vergunningaanvragen van individuele bedrijven. Voor bedrijven die een significant risico kunnen veroorzaken is het opstellen van een externe veiligheidsrapportage in het kader van de Wet milieubeheer verplicht (EVR-plichtig). Wel vormt het aspect externe veiligheid een randvoorwaarde voor de ontwikkeling van Oosterhorn in de fase van locatiekeuze van specifieke bedrijven. Voor de situering van bedrijven wordt rekening gehouden met hinderafstanden zoals opgenomen in de VNG bedrijvenlijst en met het externe veiligheidbeleid van gemeente Delfzijl zoals opgenomen in 'Richting aan risico's'.

Figuur 4.4 ***Plaatsgebonden Risico Oosterhorn***
(bron: gemeente Delfzijl 'Richting aan risico's', DHV, 2005)

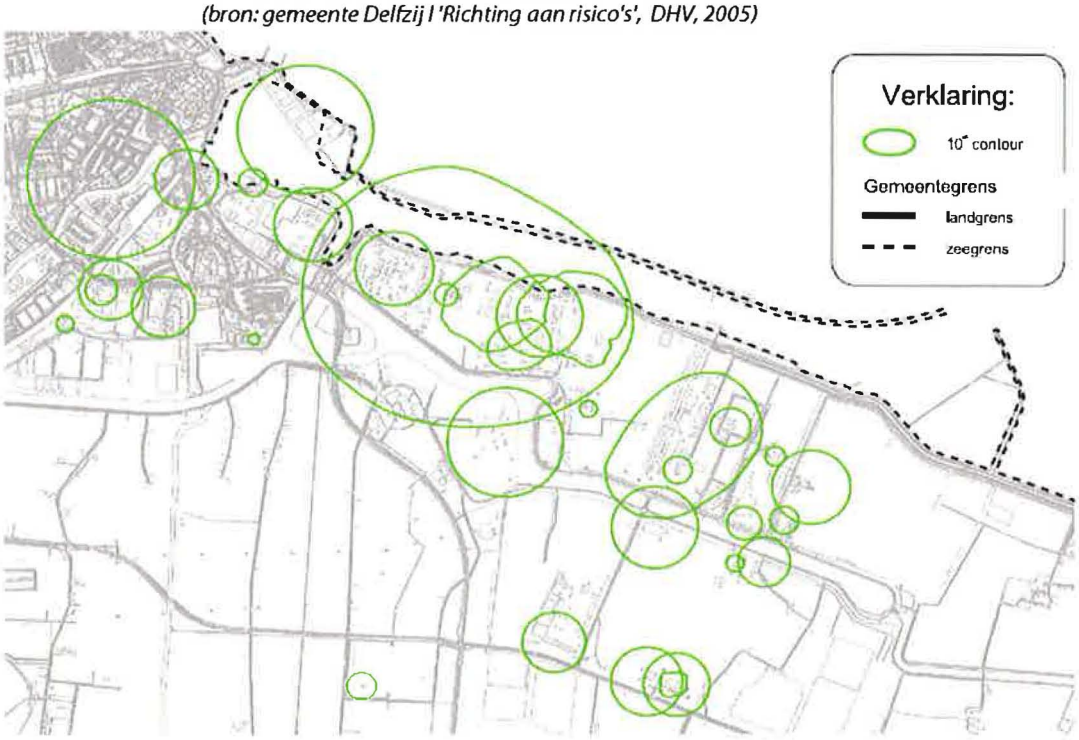

Figuur 4.5 ***Locatiekaart nieuwe BEVI-inrichtingen***
(bron: gemeente Delfzijl 'Richting aan risico's', DHV, 2005)

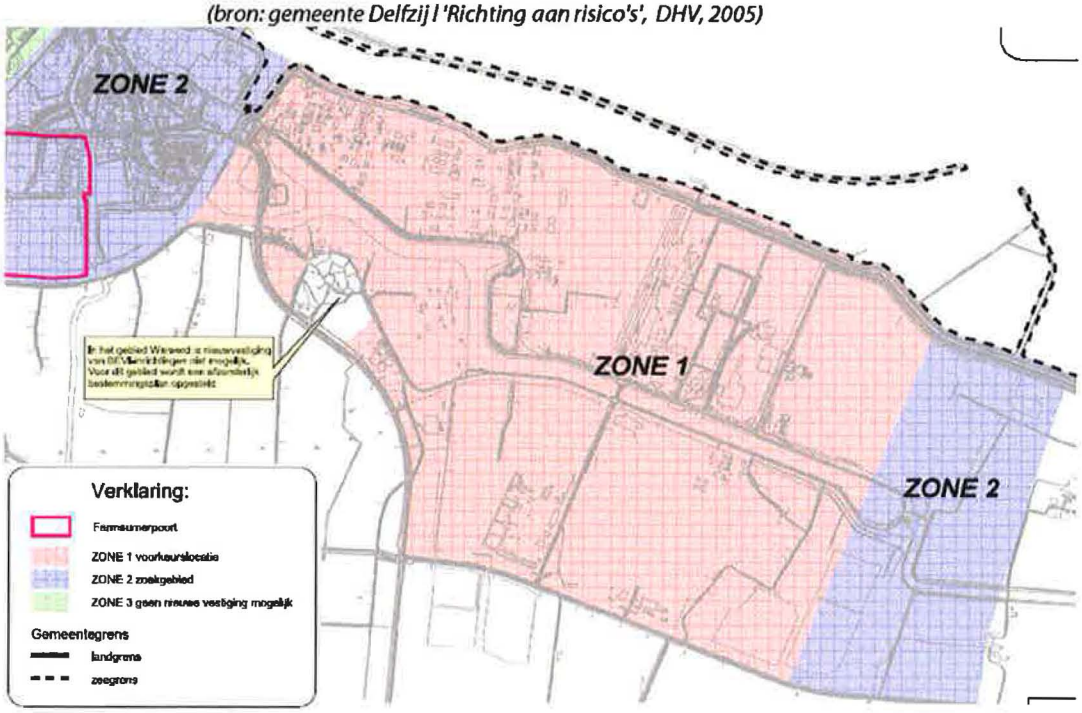

Figuur 4.6 ***Huidige knelpunten PR en GR***
(bron: gemeente Delfzijl 'Richting aan risico's', DHV, 2005)

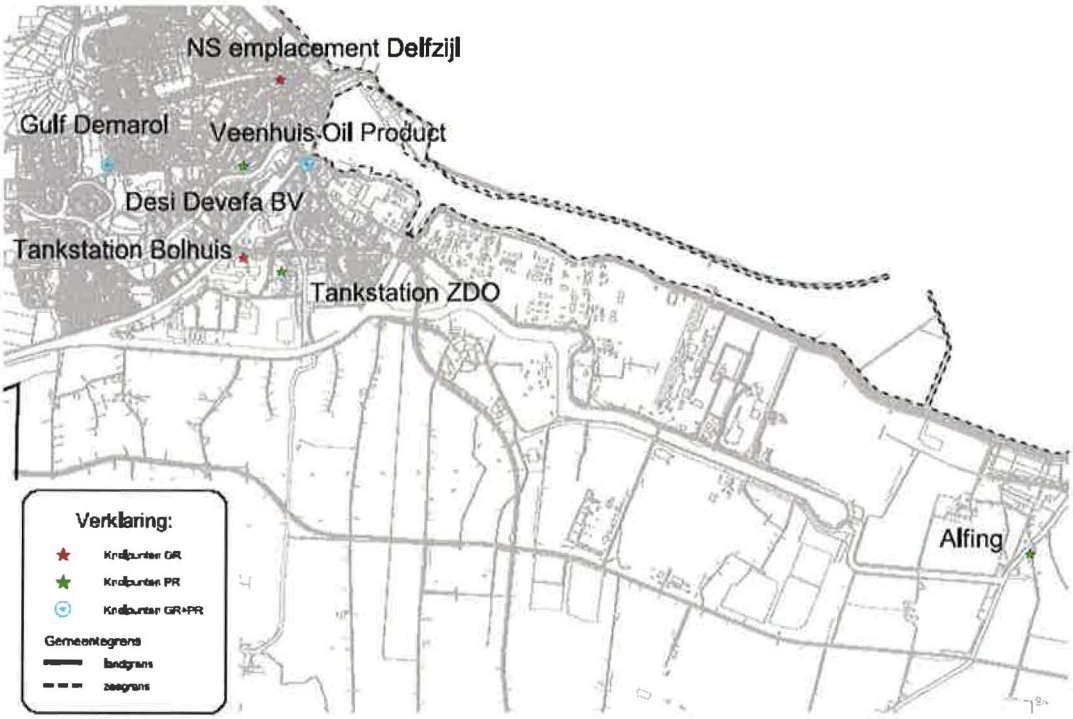

Literatuur

1. Actieprogramma Eemsdelta. 2005
2. Anders omgaan met waterbeleid, waterbeleid in de 21e eeuw. Ministerie van Verkeer en waterstaat, 2000.
3. Bedrijventerreinenvisie Eemsmondregio. Oranjewoud, 2004.
4. Besluit milieueffectrapportage 1994, herzien in 1999. Koninklijk Besluit, 1994.
5. Besluit van 23 december 2004 tot wijziging van het Besluit milieueffectrapportage 1994. Koninklijk Besluit, 2005.
6. Bestemmingsplan Oosterhorn (concept). Grontmij, 7 oktober 2003.
7. Bouwstenen Ontwikkelingsschets Oosterhorn. Van Werven, 10 maart 2005.
8. Derde Nota Waddenzee. Ministerie van VROM, 2005.
9. Een sterke en gezonde industrie. VNO-NCW, 2004.
10. Geïnventariseerde kansen Oosterhorn. Van Werven, 2005.
11. Groningen Seaports, 2005.
12. Hoofdlijnen Ontwikkelingsschets Oosterhorn. Van Werven, 2005.
13. IBIS, 2005.
14. Indicatieve Kaart Archeologisch Waarden (IKAW). ROB, 2000.
15. Kader Richtlijn water Nederland. Raad van de Europese Gemeenschappen, 2002.
16. Kompas voor de toekomst. Provincies Groningen, Drenthe en Friesland, 2000.
17. Kompas voor het Noorden. SNN, 1999.
18. Literatuuronderzoek Oosterhorn. Van Werven, 2005.
19. Monitor bedrijventerreinen, provincie Groningen 2003.
20. Nationaal Milieubeleidsplan 4. Ministerie van VROM, 2001.
21. Natuur voor mensen, mensen voor natuur. Nota natuur, bos en landschap in de 21e eeuw. Ministerie van LNV, 2000.
22. Natuurwaarden Oosterhorn, een verkenning van vegetatie en landschap. Grontmij, 24 maart 2004.
23. Nota Belvedère. Ministerie VROM, 2000.
24. Nota Ruimte, Ruimte voor ontwikkeling. Ministeries van VROM, LNV, VenW en EZ, 2004.
25. Notitie Bestemmingsplan en milieueffectrapportage. Grontmij, 16 februari 2044.
26. Notitie Monitor Bedrijventerreinen. Provincie Groningen, oktober 2003.
27. Oncourse businessplan 2004-2008. Groningen Seaports.
28. Onderzoek naar een aantal luchtverontreinigende componenten in de omgeving van het industriegebied Delfzijl. TNO, Milieu, Energie en Procesinnovatie, november 2004.
29. Ontwerpbesluit tot wijziging Besluit milieueffectrapportage 1994 (uitvoering EU-richtlijnen 2001/42/EG en 2003/35/EG). Ministerie van VROM, 17 januari 2005.
30. Ontwikkelingsschets Oosterhorn. Van Werven, Grontmij en KNN Milieu bv, augustus 2005.

31. Ontwikkelingsperspectieven van de havens aan de Eemsmond. 1995
32. Oosterhorn en Duurzaamheid. Van Werven, 2005.
33. Pieken in de delta. Ministerie van EZ, 2004.
34. Project duurzame ontwikkeling. Provincie Groningen, 2004.
35. Provinciaal Omgevingsplan, Koersen op karakter. Provincie Groningen, 14 december 2000.
36. Rapport van de werkgroep geluidzonering Delfzijl. Provincie Groningen, december 1990.
37. Regiovisie Groningen-Assen 2030. Provincies Groningen en Drenthe en 12 deelnemende gemeenten, 1996.
38. Regiovisie. Vereniging Samenwerkende bedrijven Eemsmond, 2002.
39. Richting aan risico's, externe veiligheid in Delfzijl (concept). DHV Ruimte en Mobiliteit BV i.o.v. gemeente Delfzijl, februari 2005.
40. Ruimte voor de Wadden. Waddenadviesraad, 2004.
41. Strategische agenda voor Noord-Nederland 2007-2013. SNN, 2005.
42. Strategische Milieubeoordeling (SMB). EU-richtlijn 2001/42/EG. Europese Commissie, juli 2004.
43. Structuurschema Groene Ruimte 2. Ministerie van LNV, 2002.
44. Toekomstvisie op de industrie. Ministerie van EZ, 2004.
45. Verder bouwen aan een beter Delfzijl. Eindadvies commissie Tielrooij, 2001.
46. Vogel- en Habitatrichtlijn. Raad van de Europese Gemeenschappen, 1979/1992.
47. Wad anders. Ministerie van EZ, 2004.
48. Werkdocument Oosterhorn. Van Werven, 2005.
49. Werken aan werk, economisch beleidsplan Delfzijl 2000+. Gemeente Delfzijl, 1999.

Bijlage 1

Procedureschema m.e.r. en bestemmingsplan

Bijlage 1

Procedureschema m.e.r. en bestemmingsplan

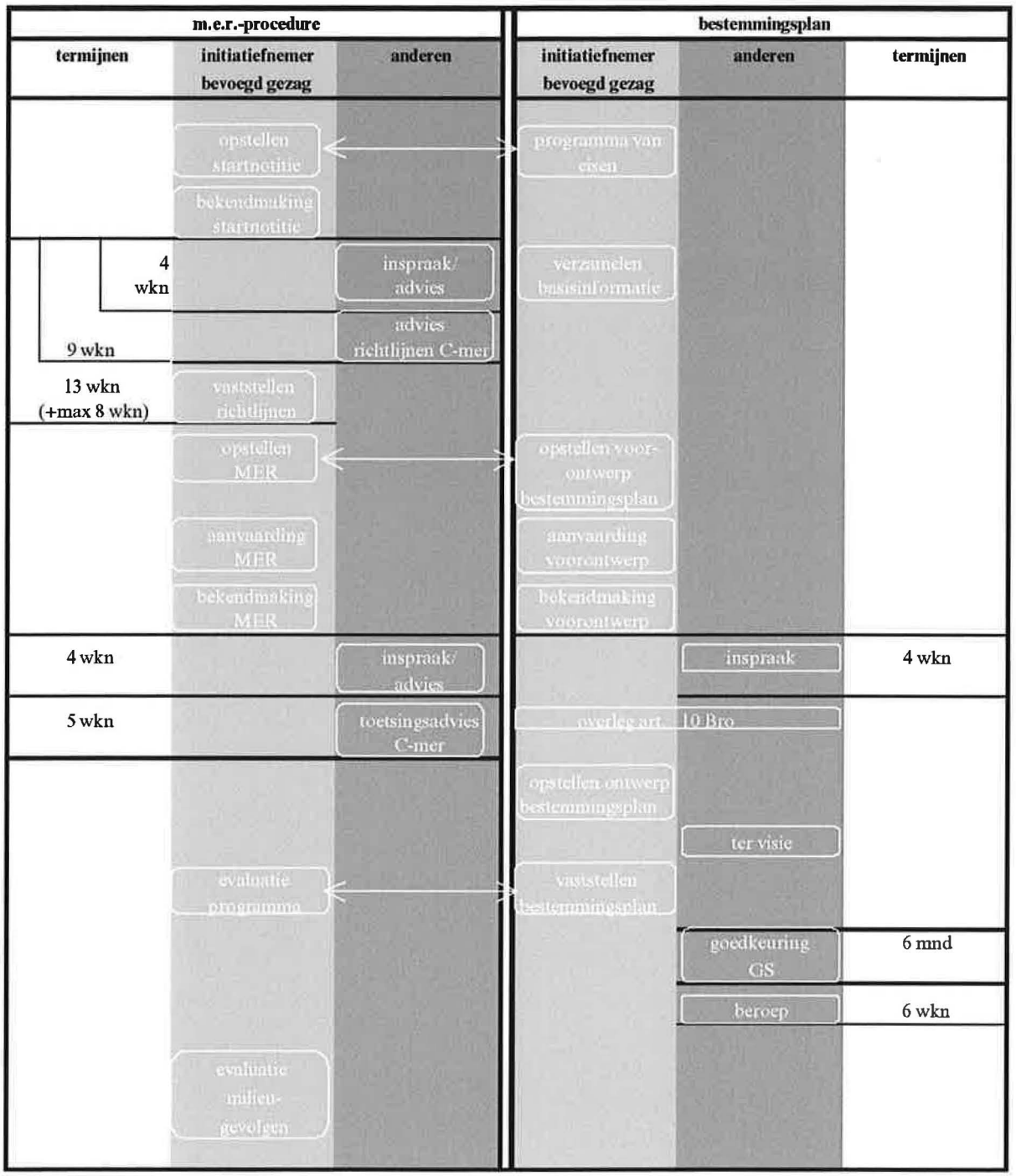

Bijlage 2

Overzicht slibdepots

Bijlage 2

Overzicht slibdepots

Overzicht baggerdepots	Ha	
Gefaseerd opruimen		
Depot Hooge Meeden	16.0	
Depot Valgen West	13.0	
Depot Valgen Oost	18.5	
Behouden en blijvende functie voor opslag en berging slib		
Depot Heveskeslaan (buiten Oosterhorn)	17.6	
Depot Oterdumerwarven	17.3	
Depot Heveskes (west + oost)	25.0	
Nazorg depot ontmantelen voor 2012		
Depot Oosterhorn	11.7	
Transformeren naar bouwterrein		
Depot Oterdum (grondopslag)	30.7	
Depot Geefsweer buiten Oosterhorn	9.0	Buiten beschouwing laten
Totaal	158.8	

Uit te geven na ontmanteling van:		
Depot Hooge Meeden	16.0	termijn 1-10 jaar
Depot Valgen West	13.0	termijn 1-10 jaar
Depot Valgen Oost	18.5	termijn 1-10 jaar
Depot Oosterhorn	11.7	voor 2012
Depot Oterdum	30.7	bestemming bouwterrein, haven-bekkens, termijn nnb
Totaal	89.9	

Bijlage 3

Infrastructuur Oosterhorn

Bijlage 3

Infrastructuur Oosterhorn

Bijlage 4

Bodemopbouw

Bijlage 4

Bodemopbouw

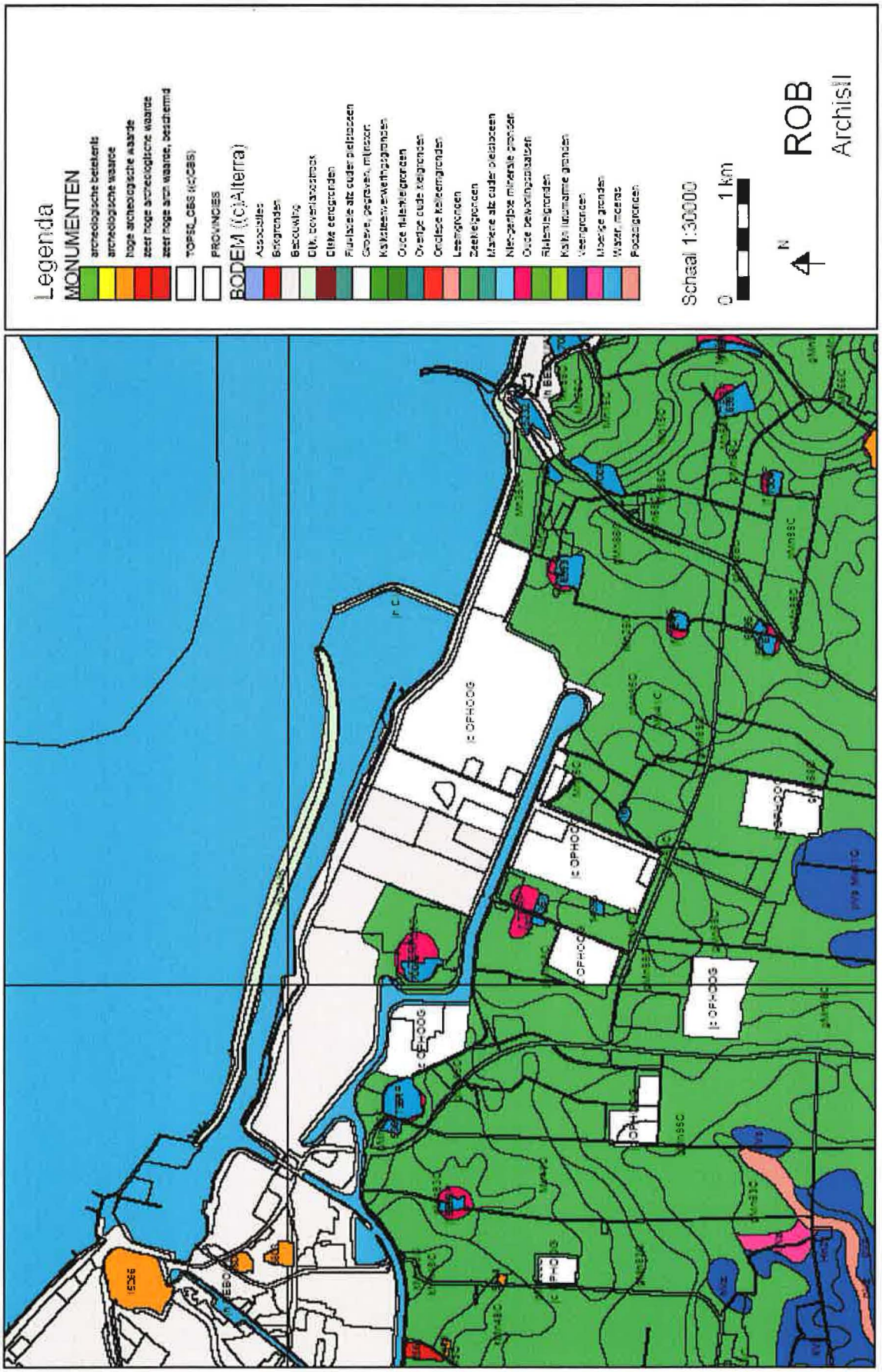

Bijlage 5

Overzicht beleidskader

Bijlage 5

Overzicht beleidskader

Samenvattend overzicht van beleidskader

Beleid	Ontwikkeling past binnen het beleid/plannen
Vogel- en Habitatrichtlijn	Ja, nader onderzoek in MER
Flora- en Faunawet	Ja, nader onderzoek in MER
Besluit Luchtkwaliteit	Ja, nader onderzoek in MER
Nota Ruimte	Ja
Nota Zeehavenbeleid	Ja
Nota Mobiliteit	Ja
Derde Nota Waddenzee	Ja
Wad Anders	Ja
Europese Kaderrichtlijn Water	Ja
Verdrag van Malta	Ja, nader onderzoek in MER
Espoo Verdrag	Ja, nader onderzoek in MER
Provinciaal Omgevingsplan Groningen	Ja
Regionaal Bestuursakkoord Water	Ja
Interprovinciaal Beleidsplan Waddenzee	Ja, nader onderzoek in MER
Milieubeleidsplan 2001-2004, Gemeente Delfzijl	Ja
Klimaatprogramma 2004-2007, Gemeente Delfzijl	Ja
Bedrijventerreinenvisie Eemsdelta	Ja
Leven met de havens	Ja
Milieu-uitvoeringsprogramma 2005-2008	Ja
Richting aan risico's: Externe Veiligheid in Delfzijl	Ja

Bijlage 6

Overige (beleids)plannen

Bijlage 6

Overige (beleids)plannen

Ruimte voor de Wadden
De Waddenadviesraad concludeert in Ruimte voor de Wadden dat handhaving van strikte natuurgrenzen noodzakelijk is om aantasting van de natuur tegen te gaan. Economische activiteiten worden ingekaderd door strikte grenzen. Rondom de Waddenzee moet voorrang worden gegeven aan de natuur. Versterking van de Waddenzee moet onder andere worden gesteund door een (duurzame) ontwikkeling van het Noord- Nederlandse energiecluster. De gaswinning moet hiervoor zorgdragen.

Wad Anders
'Een duurzaam sociaal-economisch ontwikkelingsperspectief voor het Waddengebied'
Het Ministerie van Economische Zaken heeft tesamen met de Waddenprovincies en –gemeenten een duurzaam sociaal-economisch ontwikkelingsperspectief voor het Waddengebied (SEOW) opgesteld. Naast onderzoek naar de huidige sectorstructuur zijn sterkte- en zwakteanalyses van het gebied en de belangrijkste daarmee verbonden bedrijfstakken uitgevoerd en algemene sectorale trends verkend. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven, de wetenschap en de maatschappelijke organisaties. Op basis hiervan is voor vijf Waddenspecifieke sectoren perspectieven ontwikkeld:

- Industrie;
- Recreatie en toerisme;
- Energie en delfstoffenwinning;
- Landbouw;
- Visserij.

Voor Oosterhorn is het perspectief van de industrie van belang. Hierin is het volgende opgenomen: Voor de industrie en de havens in het Waddengebied liggen er internationale kansen. Ondermeer door de recente uitbreiding van de Europese Unie en het bewerkstelligen van een level playing field in de trilaterale Waddenzeeregio. Verder is het clusteren van bedrijvigheid in de vier grote havenplaatsen van belang, alsmede het meer profiel geven aan deze havenplaatsen en de acquisitie van bedrijvigheid hier op te richten. Tenslotte wordt het bereikbaar houden van de grotere Waddenhavens van belang geacht.

2e Structuurschema Groene Ruimte
Het 2e Structuurschema Groene Ruimte 'Samen werken aan groen Nederland' vormt een bouwsteen voor de Nota Ruimte. De nota doet voorstellen voor inrichting en beheer van de groene ruimte en noemt verbeteringen voor uitvoering van het beleid. De nota behandelt de belangrijkste vraagstukken voor de komende 10 jaar met een doorkijk tot 2020. Van belang is hierbij het compensatiebeginsel. Dit beginsel betekent dat natuur-, bos- en recreatiegebieden extra worden beschermd doordat ruimtelijke ingrepen in principe niet mogen plaatsvinden. Enkele kernpunten die in de nota worden genoemd zijn: verscheidenheid van het landschap behouden en versterken, meer ruimte voor water reserveren en kwaliteit verbeteren, Ecologische Hoofdstructuur versterken, milieuomstandigheden verbeteren en het nastreven van een ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie.

De Vierde Nota Waterhuishouding
De Vierde Nota Waterhuishouding beschrijft de hoofdlijnen van het rijksbeleid voor de waterhuishouding. Hoofddoelstelling van het beleid is 'het hebben en houden van een veilig en bewoonbaar land en het instandhouden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersyste-

men, waarmee een duurzaam gebruik blijft gegarandeerd'. Verder wordt in de nota nadere aandacht geschonken aan thema's als terugdringen van verdroging, reductie van emissies van diffuse bronnen en waterbodemsanering.

Basisrapport Commissie Waterbeheer 21e eeuw
De commissie Waterbeheer 21ste eeuw concludeerde dat het watersysteem in Nederland niet op orde is. Per stroomgebied worden plannen gemaakt om de waterberging en de waterconservering te reguleren. Veelal gebeurt dit in combinatie met natuurontwikkeling, agrarisch natuurbeheer en verdrogingsbestrijding. Daarnaast heeft commissie Luteijn de opdracht gekregen te adviseren over het concept 'gecontroleerd overstromen'. Om in extreme situaties de gevolgen van een overstroming te verkleinen wordt momenteel gewerkt aan het planologisch vastleggen en inrichten van (nood)waterbergingsgebieden in de provincie Groningen. Het aspect water is van belang in de vorm van mogelijkheden ten aanzien van vasthouden, bergen en afvoeren van water. Om deze reden wordt een Watertoets uitgevoerd.

Nationaal Bestuursakkoord Water
Het rijksbeleid is vastgelegd in het 'Nationaal Bestuursakkoord Water' (NBW). In dit akkoord is samen met andere 'waterpartners' (provincies, VNG en UvW) de nieuwe Nederlandse aanpak in het waterbeleid weergegeven, rekening houdend met de uitgangspunten zoals weergegeven in de Vierde Nota Waterhuishouding, de nota 'Anders omgaan met water' en het beleid dat voortvloeit uit 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur', de 'Wet reconstructie concentratiegebieden' en de Europese Kaderrichtlijn Water.
Het NBW borduurt voort op de constateringen in de Startovereenkomst Waterbeleid 21ste eeuw dat klimaatveranderingen, zeespiegelstijging, bodemdaling en verstedelijking een nieuwe aanpak in het waterbeleid noodzakelijk maakt. In het NBW is het belang en de verplichting van het procesinstrument watertoets bevestigd. De watertoets is bedoeld om de waterhuishoudkundige situatie in Nederland niet te laten verslechteren en indien mogelijk te verbeteren. Als leidraad bij het uitwerken van maatregelen geldt op het gebied van waterkwantiteit 'vasthouden-bergen-afvoeren' en voor waterkwaliteit 'schoonhouden-scheiden-zuiveren'.

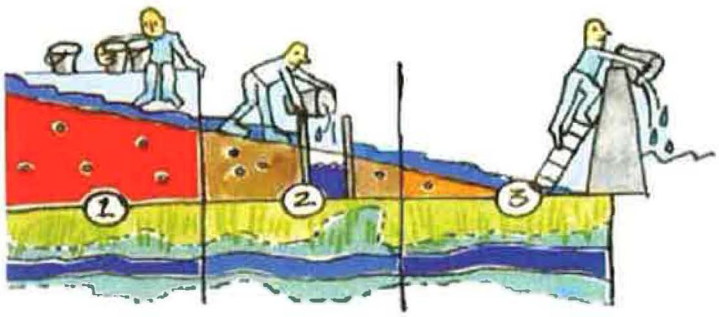

Nota Belvedère
Centraal in de Nota Belvedère staat de instandhouding, versterking en ontwikkeling van de cultuurhistorische identiteit door een betere benutting van cultuurhistorische kwaliteiten bij ruimtelijke aanpassingen. Het uitgangspunt in de Nota is: 'Behoud door ontwikkeling'. Het plangebied is niet aangemerkt als Belvedère gebied.

Nationaal Milieubeleidsplan 4
Het beleid is gericht op het streven naar een gezond en veilig leven in een aantrekkelijke leefomgeving en te midden van vitale natuur zonder mondiale biodiversiteit aan te tasten en hulpbronnen uit te putten.

Toekomstvisie op de industrie
Nederland heeft in de toekomst zeker een tekort aan hogere opgeleiden en zal moeten concurreren tegen lage lonen landen. Innovatie is belangrijk voor het industriële cluster, daarom is het om productiviteitsgroei te realiseren belangrijk om te innoveren.
Het industriebeleid zou zich moeten richten op:
- het vergroten van de bereikbaarheid (infrastructuur);
- tackelen van problemen in de arbeidsmarkt;
- bedrijventerreinen (kwaliteit prijs en eisen);
- zorgen voor een beter imago.

Pieken in de Delta
De nota gebiedsgerichte economische perspectieven van het ministerie van Economische Zaken beschrijft de economische agenda van het kabinet voor zes gebieden in ons land, waaronder Noord-Nederland. Het kabinet wil zich samen met andere overheden en bedrijven richten op een aantal nationale economische prioriteiten.
Voor de Eemsdelta worden als doelstellingen genoemd:
- de herstructurering van bedrijventerrein Oosterhorn;
- de betere positionering van Eemsdelta in de richting van Noord- en Oost Europa (inclusief achterlandverbindingen over water) en Energy Valley.

Kompas voor het Noorden
In dit interprovinciale rapport is het ruimtelijk-economische ontwikkelingsprogramma voor Noord-Nederland in de periode 2000 tot en met 2006 vastgelegd. Het betreft de provincies Drenthe, Groningen en Friesland. Het motto voor Noord-Nederland in het Kompas voor het Noorden is: een dynamische economie met sterke steden in een aantrekkelijke omgeving.
Binnen het deelprogramma 'Economische kerngebieden/versterking marktsector' kiest Noord-Nederland voor concentraties in kernzones. Eén van deze kernzones is het Eemsmondgebied. Bij het concentreren van bedrijvigheid in kernzones gaat het aan de ene kant om de beschikbaarheid van voldoende bedrijventerreinen. Aan de andere kant zet het Noorden ondersteunende wervingsmiddelen in.

Het deelprogramma 'Economische kerngebieden/versterking marktsector' richt zich op de volgende thema's:
- verbetering van de vestigingsvoorwaarden ten behoeve van bestaande en nieuwe bedrijvigheid in kernzones;
- versterking van de marktsector in Noord-Nederland;
- versterking van het arbeidsaanbod in Noord-Nederland;
- optimalisering internationale transportassen en verbetering bereikbaarheid economische kernzones.

Regiovisie Groningen-Assen 2030
In 1999 werd deze visie vastgelegd in gedetailleerde afspraken over woningbouw, bereikbaarheid, bedrijvigheid, leefbaarheid, landbouw, natuur, water en recreatie en toerisme. Sindsdien werken alle partijen in de regio samen om deze afspraken te realiseren. De regio Groningen-Assen is de motor voor het hele Noorden. De omliggende gemeenten profiteren van de ontwikkeling van de twee grootste steden, Groningen en Assen. Tegelijkertijd is het duidelijk dat de steden niet zonder de omliggende gemeenten kunnen. Delfzijl en ook Oosterhorn vallen buiten het gebied van de Regiovisie. Oosterhorn heeft echter wel een rol als zeehaven die van belang is voor de regio Groningen-Assen.

Ontwikkelingsperspectieven van de havens aan de Eemsmond
Delfzijl en vooral de Eemshaven lijken geschikt te zijn voor ruimte-extensieve industrie, d.w.z. activiteiten die veelal relatief grote oppervlakten vereisen voor hun bedrijfshuisvesting en relatief weinig werkgelegenheid per hectare herbergen. Als actiepunt wordt genoemd: er moet naar evenwicht worden gezocht in het vestigings- en concurrentievoorwaarden aan beide zijden van de grens. Dit schept de banden voor goede internationale samenwerking . Hierbij dient gedacht te worden aan grensoverschrijdende netvorming.
Aanbevelingen voor verdere groei van Delfzijl worden gezien in:
- uitbouw havenstructuur Delzijl: realiseren gemeenschappelijk tankstorage-faciliteiten;
- onderzoek naar alternatieven voor de zoutopslag;
- strategische afwegingen bij oplossen knelpunten achterlandverbindingen;
- upgrading Spoorweg Gronigen-Delfzijl, Groningen-Bremen;
- vaarweg Lemmer-Delfzijl;
- profilering als grootschalig industriecomplex in plaats van als zeehaven;
- profilering synergie van chemie en energie;
- acquisitie en opzetten ondersteunende activiteiten voor de industrie;
- houtoverslag;
- aanleggen zichtlocatie oude handelshaven (inmiddels gerealiseerd);

Regiovisie van Vereniging Samenwerkende Bedrijven Eemsmond
Deze SBE Regiovisie geeft de visie van het bedrijfsleven in de Eemsmond weer op de sociaal-economische positie en ontwikkeling van de Eemsmondregio. De visie verwoordt welke initiatieven er volgens het bedrijfsleven zijn gewenst of vereist, om de huidige kansen optimaal te kunnen benutten en belemmerende knelpunten waar mogelijk weg te nemen. Een aantal zaken is volgens de SBE noodzakelijk om de aantrekkelijkheid van de Eemsmondregio te vergroten;
- verbetering infrastructuur (snelweg, spoorweg, vaarweg, bekabeling, openbaar vervoer);
- verbeteren voorzieningen (arbeidsmarkt, woonomgeving);
- veilig en duurzaam ondernemen (samenwerking bedrijven);
- verbeteren imago.

Een sterke en gezonde industrie
In de nota geeft VNO-NCW aan wat naar haar mening de hoofdpunten zouden moeten zijn van toekomstig industriebeleid. De industrie is sterk in beweging en krijgt te maken met een aantal belangrijke veranderingen in haar omgeving, zoals de totstandkoming van de Economische en Monetaire Unie (EMU), de uitbreiding van de Europese Unie in de nabije toekomst, een nieuwe WTO-ronde over liberalisering van de wereldhandel.

In de nota wordt geconcludeerd dat de toekomst van de Nederlandse industrie door een aantal knelpunten wordt bedreigd:

- te weinig prioriteit voor technologie en wetenschap;
- versnipperd en eenzijdig gericht stimuleringinstrumentarium;
- schaarste aan goed opgeleid personeel;
- tekort aan geschikte bedrijventerreinen;
- dichtslibbende infrastructuur;
- solistisch milieubeleid;
- ongelijk 'Level playing field';
- weinig starters en doorgroeiers.

Actieprogramma Eemsdelta
'Grijp de kansen, pak de toekomst' zou het motto kunnen zijn van de plannen voor de economische ontwikkeling van de Eemsdelta. Plannen In het actieprogramma zijn plannen opgenomen die van de havens een belangrijk Europees knooppunt willen maken en de bedrijventerreinen een duurzame toekomst willen geven: de Eemsdelta als proeftuin voor innovatie.
De Eemsdelta werkt op dit moment aan de volgende acties:

- Toekomstpoort voor Europa (grensoverschrijdende samenwerking);
- Marketing Eemsdelta (ontwikkeling marketingbeleid);
- *Ontwikkelingsschets Oosterhorn (visie, convenant + subsidieaanvragen);*
- Ethyleenstudie (de mogelijk en onmogelijkheden van Ethyleen);
- Eemsdelta als proeftuin;
- Afstemming onderwijsaanbod op bedrijfsleven (projectprogramma);
- Glasvezelring (verbetering data-infrastructuur);
- Ontwikkeling Groene Zone Appingedam-Delfzijl (inpassing landschap);
- Woningverbetering Appingedam-Delfzijl (analyse woningbouwbehoefte, afstemming OMD);
- Vaarcircuit om de Noord (voltooiing regionale vaarroutes pleziervaart).

En minder concreet de volgende projecten

- Ontwikkeling N33 tot A33;
- Energy Valley / Costa Due;
- Glastuinbouw Eemshaven;
- Vaarweg Lemmer-Delfzijl;
- Pilot versterking MKB Noord-Groningen.

Strategische agenda voor Noord-Nederland 2007-2013
Deze strategische agenda bevat de beleidskeuzes van de drie Noordelijke provincies op het gebied van de ruimtelijke economie, het woon- en werkklimaat en de ontwikkeling van het landelijke gebied. Het motto is: Noord-Nederland zet in op innovatie en een dynamische kenniseconomie, een concurrerend vestigingsklimaat in het stedelijke gebied en een vitaal platteland. De strategische agenda bouwt voort op de uitgangspunten en resultaten van het 'Kompas voor de toekomst' in de periode 2000 t/m 2006 en zal dienen als uitgangspunt bij de verdere onderhandelingen met het kabinet. De komende tijd zal worden benut om tot een verdere uitwerking in deelprogramma's te komen.

Gemeentelijk en overig beleid

On Course businessplan 2004-2008
Groningen Seaports wil haar havens ontwikkelen tot een multimodaal knooppunt in een logistiek netwerk dat Noord-Europa met de rest van het continent. Het samenbrengen van bedrijven die elkaar verstreken is een succesformule. Het Metalpark bouwt voort op deze gedachte. De toekomst van Groningen Seaports ligt in internationale samenwerking. De economische opbloei zal moeten gaan gebeuren op beide Eemsoevers. Hiervoor zal in de nabije toekomst worden geïnvesteerd in de haveninfrastructuur en verbetering van het imago. Er is niet echt een trend vast te stellen in de terreinuitgifte (de fluctuaties verschillen per jaar). De goederenoverslag is wel toegenomen ten opzichte van de afgelopen jaren.

Werken aan werk, economisch beleidsplan Delfzijl 2000+
De laatste jaren is Delfzijl bezig zich economisch gunstig te ontwikkelen. Het aantal bedrijven neemt toe, werkeloosheid neemt af en de leegloop lijkt af te nemen. In de nabije toekomst richt Delfzijl zich op versterking van de economische structuur en de ontwikkeling van de positie van Delfzijl. Samenwerking met het bedrijfsleven staat daarbij voorop.

Nota Duurzaam Bouwen
De Nota Duurzaam Bouwen is het geactualiseerde duurzaam bouwen-beleid van de gemeente Delfzijl. Het vorige beleid op dit gebied was opgenomen in het Plan van Aanpak Duurzaam Bouwen (1997) en het Convenant Duurzaam Bouwen van de provincie Groningen. De ambitie van de gemeente Delfzijl is om, gegeven de grote woningbouwopgave voor de komende jaren, zoveel mogelijk duurzaam te bouwen en duurzaam te renoveren.
De gemeente Delfzijl introduceert een eigen keurmerk voor duurzaam gebouwde en gerenoveerde woningen, een bewijs voor de duurzame kwaliteit: het Duurzaam Bouwen Certificaat.

Waterplan Delfzijl, Startnotitie (2005)
Delfzijl is een stad omgeven door water: de Eems, het Eemskanaal en het Damsterdiep. Ook historisch gezien is water bepalend voor het karakter en de identiteit van Delfzijl. Water geeft kansen in de gemeente, het water onderstreept de identiteit van Delfzijl en het water raakt alle facetten van de gemeentelijke beleidsvelden. Als uitgangspunt voor het op te stellen waterplan geldt dan ook de huidige situatie. Vanuit deze situatie kunnen kansen en problemen worden opgelost. De startnotitie schetst de kaders voor een concreet en uitvoerbaar waterplan.

Bedrijventerreinenvisie Eemsdelta
Uit een analyse van het vraag en aanbod blijkt dat er momenteel kwantitatief geen problemen zijn voor de regio Eemsdelta, maar dat er wel sprake is van een kwalitatieve mismatch. Op Oosterhorn is hiervan geen sprake.

Leven met de havens
In een gezamenlijk project van de Nederlandse zeehavens 'economie en leefbaarheid' worden kennis, en ervaring op het gebied van innovatief omgaan met fysieke en milieuruimte en met milieuzorg gebundeld, gedeeld en uitgedragen. In het project zetten de havens, waaronder Delfzijl/Eemsmond, zich gezamenlijk in om prestaties naar de toekomst verder te verbeteren.

Bijlage 7

Gevestigde bedrijven op Oosterhorn en Zeesluizen

Naam	Areaal m²	Ha	Vestiging	Arbeidsplaatsen
Akzo Nobel Base Chemicals B.V.	799.413	79,9	1955	280
Aluminium Delfzijl B.V.	427.154	42,7	1965	525
Brummermond	onderdeel	Akzo		160
Bijlholt & Dochters	2.350	0,2	1999	
Datema Delfzijl B.V.	5.226	0,5	1999	
Delamine B.V.	47.348	4,7	1976	60
Delesto B.V.	80.295	8,0	1983	75
DOW Benelux	76.698	7,7	1975	
Dynea B.V.	58.991	5,9	1972	
Elektroschmelzwerk Delfzijl B.V.	222.020	22,2	1973	40
FMC Chemicals Netherlands BV	100.073	10,0	1995	
Gebr. Borg Meedhuizen b.v.	16.183	1,6	2001	
GFI Insulation BV	988	0,1	1999	
Hekkema B.V.	28.609	2,9	1977	
J. de Boer Demontage	2.076	0,2	2000	
KBM Master Alloys B.V.	90.000	9,0	1972	30
Kemax v.o.f.	2.282	0,2	1995	
Koninklijke Nedalco B.V.	39.810	4,0	1977	
Kooi & Teijgeler B.V.	9.135	0,9	2000	25
Lafarge Gisp B.V.	56.080	5,6	1973	
Marings Machinefabriek BV	1.999	0,2	1999	
Methanor v.o.f.	311.984	31,2	1976	90
Motel/wegrestaurant Schipper	1.750	0,2		
NAM	48.453	4,8	1971	
North Refinery	71.209	7,1	1984	
Noveon Resin BV	139.987	14,0	1997	28
PPG Industrial Chemicals B.V.	33.102	3,3	1980	
PQ Zeolites	18.903	1,9	1988	35
Reisiger Verhuur Delfzijl	5.016	0,5		
Rohm and Haas B.V.	60.320	6,0	1987	
RSP Holding B.V.	7.500	0,8		
Schipper Recycling	27.875	2,8	1986	
Smid Betonboor- en Zaagbedrijf	1.695	0,2		
t Olierijck BV	927	0,1		
Teijin Twaron	75.163	7,5	1985	
Van Hout/Stokxz/Aluminium bv (i.o.)	12.693	1,3		
Wagenborg Stevedoring B.V.	130.425	13,0	1965	

Bronnen: Groningen Seaports (2005), Kamer van Koophandel (2005), Bouwstenen Ontwikkelingsschets (Van Werven, 2005)

Bijlage 8

Zeesluizen Delfzijl

Bijlage 8

Zeesluizen Delfzijl

Afkomstig uit: Ontwikkelingsschets Oosterhorn, 2005.

In de periode 2015 – 2020 dienen te Delfzijl de huidige schutsluizen Farmsum vervangen te zijn om te kunnen voldoen aan dezelfde eisen (als die) van de aansluitende vaarweg Lemmer – Delfzijl. Daarnaast kan dan ook het voortschrijdend capaciteitsverlies als gevolg van de optredende verlaging van het schutpeil worden gecompenseerd.

De schutsluizen Farmsum vormen de verbindingsschakel tussen de vaarweg Lemmer – Delfzijl en de Eems. De vaarweg Lemmer – Delfzijl maakt deel uit van de vaarweg Amsterdam – Delfzijl, die volgens het Tweede Structuurschema Verkeer en Vervoer (SVV II) is aangemerkt als **hoofdvaarweg**. Een deel van het vervoer op de vaarweg is doorgaand verkeer naar de Eemshaven en naar Duitsland. De huidige vaarweg wordt in de periode tot 2015 opgewaardeerd tot klasse Va. De vaarweg moet dan ook geschikt zijn voor vierlaagscontainervaart en voor tweebaksduwvaart (gestrekte formatie). Het MIT- realisatiebesluit voor de opwaardering tot klasse Va is 1 dec. 2004 afgegeven. De schutsluizen te Delfzijl zijn niet geschikt voor de klasse CEMT V-vaart[3] en tweebaksduwvaart. Door aardgaswinning treedt bodemdaling op en als gevolg hiervan zakt het gehele sluizencomplex. De reeds opgetreden en de nog komende daling hebben als gevolg dat het schutpeil van de sluizen ook lager komt te liggen waardoor een capaciteitsverlies optreedt. De zeespiegelrijzing versterkt dit bodemdalingseffect op het schutpeil en dus ook indirect het capaciteitsverlies van de sluis.

Puntsgewijze motivering voor de noodzaak tot vervanging van de schutsluizen:

- vanaf 2015 kanalen op orde;
- economische levensduur sluizen tot ca. 2015;
- door bodemdaling en zeespiegelrijzing capaciteitsverlies (verlaging van het schutpeil);
- toekomstige ontwikkelingen t.a.v. tweebaksduwvaart naar Eemshaven (al twee gegadigden).

Via de Oude zeesluis voert het waterschap Hunze & Aa's het waterbezwaar van ca. 75.000 ha van het Eemskanaal- Dollardafwateringsgebied af naar zee. In perioden met veel waterbezwaar schiet de afvoercapaciteit van de Oude zeesluis tekort. De kleine schutsluis moet dan voor de afvoer worden bijgezet. De combinatie van schutten met de grote sluis en waterafvoer met de kleine sluis levert een nautisch risico op voor de scheepvaart. Een complicatie hierbij is dat de waterafvoer via de kleine sluis niet kan worden onderbroken. Het waterschap wil het spuiproces te Delfzijl efficiënter uitvoeren (uit beheers oogpunt spuien op één locatie). Daarnaast heeft het waterschap plannen om de spuicapaciteit te Delfzijl iets te vergroten. De afvoer via de Oude zeesluis (sluis is bijna 140 jaar oud) is arbeidsintensief en kan niet meer worden vergroot (vergroting toevoerkanaal Oude Eemskanaal niet mogelijk).

Puntsgewijze motivering voor de noodzaak van vervanging Oude zeesluis (spuisluis) [4]:

- technische levensduur spuisluis is voorbij;
- capaciteitsvergroting op deze locatie niet mogelijk;
- uit beheers oogpunt spuien op één locatie.

---

[3] Binnenvaartschepen tot maximaal 110 m lang x 11,40 m breed x 3,5 m diepgang en maximaal 2500 tot 3000 ton laadvermogen en vierlaagscontainervaart.

[4] In plaats van een geheel nieuw spuicomplex met de totale capaciteit zou modernisering van de Oude zeesluis en daarnaast een nieuw (kleiner) spuicomplex aan de Oosterhornhaven ook een mogelijkheid zijn.

Bijlage 9

Geluidzonering Handelshaven Delfzijl

Bijlage 9
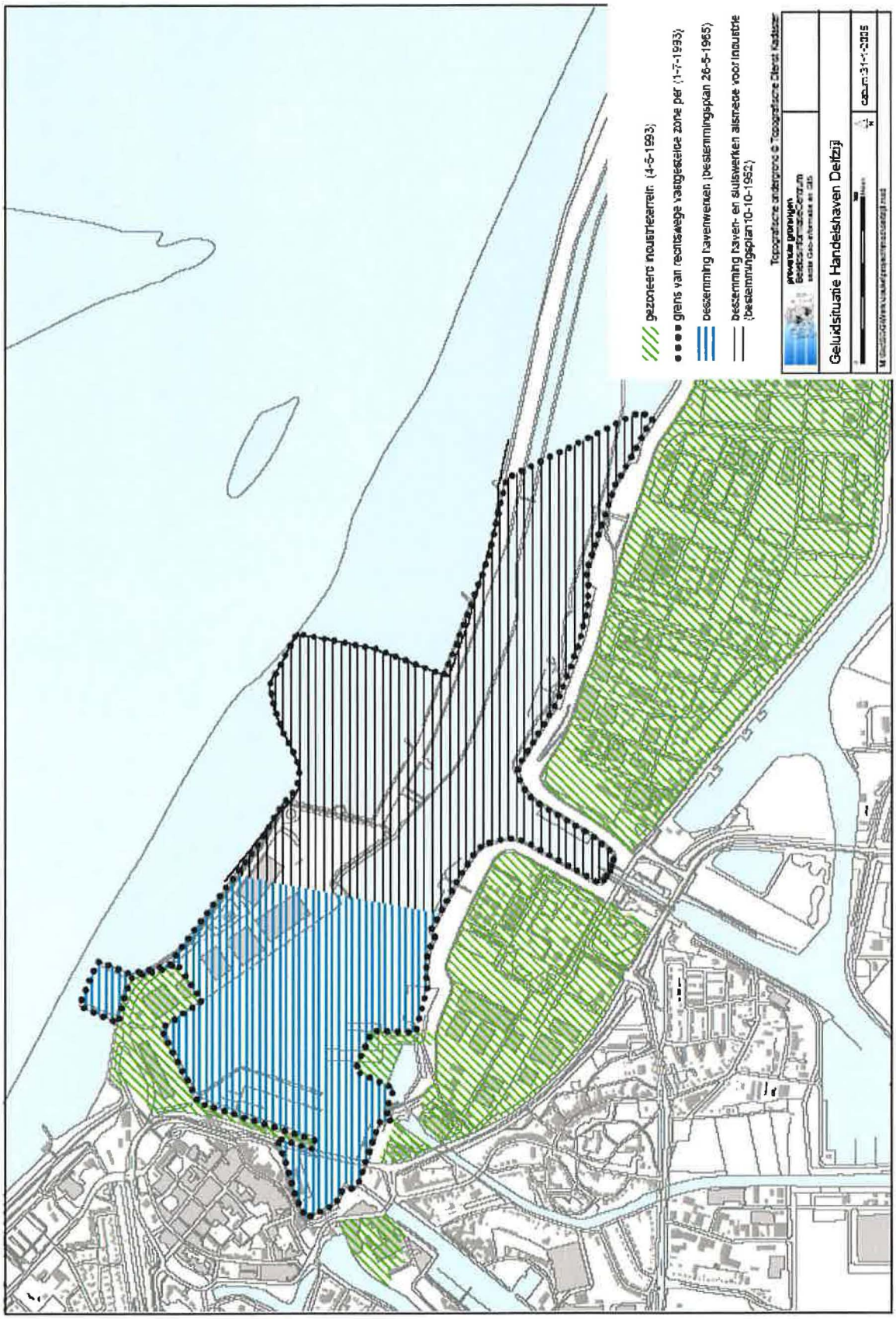
Geluidzonering Handelshaven Delfzijl